

-----
hakim bey

(vl.jm. Peter Lamborn Wilson) vstoupil do povědomí veřejnosti již na konci 60. let, kdy procestoval severní Afriku, Indii a další asijské země. Delší dobu pak strávil v Íránu. Tam vznikla jeho obsáhlá interpretace islámských heretických textů a tam také studoval historické a mystické rozměry súfismu. Wilson psal o raném americkém duchovním anarchismu a pod pseudonymem Hakim Bey publikoval několik „podzemních“ manifestů a knih. Nejpopulárnější je jeho „klasika“ Temporary Autonomous Zone (Dočasná autonomní zóna). Jako undergroundový intelektuál je činný v řadě nezávislých iniciativ, včetně rozhlasového vysílání ‚Moorish Orthodox Radio Crusade‘ (Maurská ortodoxní radiokampaň) na WBAI, pořádá pravidelné přednášky v New York Open Center, je členem redakční rady nakladatelství Autonomedia a autorem řady populárních i odborných publikací, jejichž témata sahají od průzkumu amatérských sci-fi časopisů až po seriózní studie mystické literatury. Jeho nejnovější sbírka esejů se jmenuje ‚Sacred Drift‘ (Posvátný posun).

-----
hakim bey
-----

dočasná autonomní zóna

Pirátské utopie

*„...tentokrát však přicházím jako vítězný Dionýsos, který svět promění ve svátek...“
Nietzsche (v posledním „šíleném“ dopise Cosimě Wagnerové)*

Mořští tuláci a korzáři 18. století si vytvořili jakousi „informační síť“, obepínající téměř celou zeměkouli: přestože byla primitivní a sloužila především rozvoji obchodu, fungovala úctyhodně. Všude možně v této síti existovaly ostrovy a ostrůvky, sloužící často jako tajná útočiště nebo skrýše, kde pirátské lodi mohly nabrat zásoby vody a proviantu, měnit kořist za luxusní zboží nebo různé nezbytnosti. Některé z těchto ostrůvků obývaly „mezinárodní komunity“, jakási mini-společenstva lidí, žijících vědomě mimo zákon a odhodlaných či donucených v tomto veselém životě pokračovat, byť by to bylo jen na krátko.

Před několika lety jsem se probíral spoustou nej-
různějšího druhořadého materiálu týkajícího se
pirátství v naději, že narazím na nějakou studii,
zabývající se těmito enklávami - ale zdá se, že
něco takového dosud žádnému historikovi za analý-
zu nestálo. (William Burroughs se o věci letmo
zmínil, stejně jako britský anarchista Larry Law,
avšak žádný systematický výzkum neproběhl.) Pono-
řil jsem se tedy do primárních zdrojů a sestavil
svou vlastní teorii, jejíž některé aspekty se po-
kusím probrat v tomto eseji. Nazval jsem tyto osa-
dy „Pirátskými utopiemi“.

Bruce Sterling, jeden z předních exponentů cyberpunkové science fiction, nedávno publikoval román o blízké budoucnosti založený na předpokladu, že rozklad politického systému povede k decentralizovanému rozmnožování experimentů se způsoby života: objeví se obrovské korporace v majetku dělníků, nezávislé enklávy věnující se „datovému pirátství“, enklávy zelených demokratů, ostrůvky zeroworkismu, anarchistické osvobozené zóny, atd. Informační ekonomika, která tuto různost podporuje, se jmenuje Net (Síť); zmíněné nezávislé enklávy (a také titul knihy) se nazývají Ostrovy v Síti.

Středověcí „Assassini“ založili v Arábii „Stát“, který sestával ze sítě odlehlých horských údolí a hradů, které byly vzdálené stovky kilometrů, strategicky nezranitelné, chráněné proti vpádu, vzájemně propojené informačním tokem tajných agentů, v neustálé válce se všemi vládami. **Občas, když slyším zpěv ptáků, myslím si, že mi zvoní mobil.** Tito Assassini se oddávali pouze poznání - za pomoci hašiše. Moderní technologie, která dnes kulminuje špionážním satelitem, dělá z tohoto typu autonomie romantický sen. Už žádné pirátské ostrovy! V budoucnu možná táž technologie - osvobozená od veškeré politické kontroly - umožní vznik celého světa autonomních zón. Dnes však tento koncept zůstává jen vědeckou fikcí - čistou spekulací.

Jsme my, co žijeme v přítomnosti, odsouzeni nikdy na vlastní kůži nezažít skutečnou autonomii, ani na chvíli nestát na kousičku země, jemuž vládne pouze svoboda? Zůstane nám jen na stesk po minulosti či na nostalgii po budoucnosti? Musíme čekat,

-----

-----
dokud nebude celý svět osvobozen od politické nadvlády? Může aspoň jeden z nás tvrdit, že poznal svobodu? Logika i emoce se spájí, aby takovouto hypotézu zavrhly. Rozum nás přesvědčuje, že člověk nemůže bojovat za něco, co nezná; srdce se bouří proti krutému vesmíru, který by právě na tu naši generaci uvrhl tolik nespravedlnosti. Říci, že „nebudu svobodný, dokud nebudou svobodní všichni ostatní lidé (nebo všechny cítící bytosti)“ znamená kapitulovat, zaujmout pozici jakéhosi nirváně podobného stuporu, vzdát se vlastní lidskosti, definovat se jako poraženci.

věřím, že extrapolací minulých a budoucích příběhů o „ostrovech v síti“ lze shromáždit důkazy o tom, že určitý typ „enklávy svobody“ je za naší doby nejen možný, ale že již existuje. Veškerý můj výzkum a spekulace vykryštovaly do konceptu Dočasné Autonomní Zóny (dále D.A.Z.). Bez ohledu na syntetizující sílu, kterou má koncept D.A.Z. pro mé uvažování, nežádám, aby byla chápána jako něco více než esej („pokus“), nápad, možná básnická fantazie. Přes občasné kazatelské nadšencství mého jazyka se nepokouším zkonstruovat žádné politické dogma. Ve skutečnosti jsem se záměrně zdržel definice D.A.Z. - kroužím kolem tohoto subjektu a vystřeluji vysvětlující paprsky. Jestliže se fráze ujme a rozšíří, myslím, že bude bez obtíží srozumitelná... srozumitelná v akci.

Čekání na revoluci

Čím to, že svět revolucí „obrácený vzhůru nohama“ vždycky znovu zamíří doprava? Proč po každé revoluci následuje reakce, tak jako období v pekle?

Povstání nebo vzpoura jsou slova, která historické používají k označení nezdařených revolucí - hnutí, která neodpovídají očekávané změně, všeobecně přijaté trajektorii: revoluce, reakce, zrada, založení ještě silnějšího a represivnějšího státu - otočení kolem, návrat historie znovu a znovu do své nejvyšší formy: okovaná bota na tváři lidskosti navždy.

Tím, že se povstání nedaří následovat tuto křivku, prokazuje možnost pohybu ven a mimo hegelovskou spirálu onoho „pokroku“, který vlastně není nic než začarovaný kruh. Surgo - znamená povstat. Insurgo - znamená vzbouřit se. Svépomocná operace. Rozloučení s onou zoufalou parodií karmického kruhu, dějinnou revoluční bezvýsledností. Slogan „Revoluce!“ se stal maligní pseudognostickou pastí osudu, noční můrou, kdy je jedno, jak hodně bojujeme, protože se nám stejně nikdy nepodaří uniknout z onoho zlého Aeonu, vyprostit se z drápů incuba Státu, jednoho za druhým, kdy každému následujícímu „nebi“ vládne ještě krutější anděl.

Jestliže historie JE „čas“, jak se tvrdí, pak povstání je okamžikem, který vzniká z času a znásilňuje „zákon“ historie. Jestliže Stát JE historie, jak se tvrdí, pak vzpoura je zapovězeným okamžikem, neodpustitelným popřením dialektiky - vyvrácením stožáru, šamanským manévrem směřujícím k „pohnutí“ vesmírem. Historie říká, že revoluce dosahuje „permanence“, anebo alespoň trvání, zatímco povstání je pouze „dočasné“. V tomto směru je povstání cosi jako „zkušenost vyvrcholení“ oproti „běžnému“ vědomí a zkušenosti. Tak jako festivaly, nemohou být ani povstání každý den - jinak by

nebyly „mimořádné“. Takové intenzivní okamžiky však dávají tvar a význam celému životu. Šaman se vrací - na střeše nemůžete zůstat stát napořád - ale věci se mezitím změnilly, došlo k jistým posunům a integracím - výsledný rozdíl je patrný.

Možná si řeknete, že to je obhajoba beznaděje. A co anarchistický sen, stát bez státu, komuna, autonomní zóna, která trvá, svobodná společnost, svobodná kultura? Máme se vzdát naděje výměnou za nějaký existencialistický acte gratuit? Tím oč jde není změna vědomí, ale změna světa.

Akceptujto jako oprávněnou kritiku. Přesto jsem učinil dvojí repliku; první, revoluci se ještě nikdy nepodařilo dosáhnout svého snu. Vize vstupuje v život v okamžiku povstání - ale jakmile „revoluce“ triumfuje a Stát se vrací, sen a ideál jsou již zrazeny. Já se naděje nebo dokonce očekávání změny nevzdávám - nedůvěřuji však slovu revoluce. Druhá, i když nahradíme revoluční přístup konceptem vzpoury, z níž spontánně vyrůstá anarchická kultura, naše vlastní historická situace není pro tak rozsáhlý podnik příznivá.

Výsledkem přímého střetu s terminálním Státem, megakorporativním informačním Státem, impériem spektaklu a simulace, by nemohlo být naprosto nic než zbytečné mučednictví. Všechny jeho pušky jsou namířeny na nás, zatímco naše chudá výzbroj nenačází nic, nač zacílit, než na hysterii, na rigidní bezvýznamnost, na Strašidlo schopné udusit každou jiskru v ektoplazmě informace, na společnost kapitulace, již vládne obraz Policajta a pohlcující oko TV obrazovky.

Zkrátka, nenabízíme D.A.Z. jako nějaký exkluzivní cíl sám pro sebe, nahrazující veškeré další formy organizace, taktiky a cíle. Doporučujeme ji, protože může poskytnout kvalitu obohacení života spojeného se vzpourou, aniž by to nutně vedlo k násilí a mučednictví. D.A.Z. je jako povstání, které se nebojuje přímo se Státem, partyzánská operace, která osvobozuje určitou oblast (země, času, imaginace) a pak se sama rozpouští, aby se přeformovala jinde/jinak, dříve než se ji Státu podaří zlikvidovat. Protože Stát je soustředěn primárně na Simulaci než na věc samu, D.A.Z. může tyto oblasti „okupovat“ utajovaně a dál se věnovat svým slavnostem - alespoň na čas může žít v relativním míru. Je možné, že určité malé D.A.Z. přetrvaly celý život, protože zůstaly nepovšimnuty, jako různé vysokohorské enklávy - prostě proto, že se nikdy nestřetly se Spektáklem, nikdy nevystoupily a neukázaly se mimo reálný život, který je pro agenty Simulace neviditelný.

Babylon nabízí lidem místo realit své abstrakce; právě v rámci tohoto okraje systémové chyby může D.A.Z. začít existovat. K tomu, aby D.A.Z. mohla začít fungovat, je zřejmě zapotřebí taktiky násilí a obrany, ale její největší síla spočívá v její neviditelnosti - Stát ji nedokáže rozpoznat, protože historie nedisponuje žádnou její definicí. Jakmile je D.A.Z. někde pojmenována, musí se rozpustit, rozplyne se a zanechá po sobě jen prázdnou slupku, aby se znenadání objevila znovu někde jinde, opět neviditelná, protože nedefinovatelná z hlediska Spektáklu. **Když doma ve tmě civím na puštěnou bednu, kterou náhle vypnu, že jdu spát, pluje mi před očima několik sekund její paobraz.**

D.A.Z. je tedy dokonalou taktikou pro oblast, v níž Stát působí jako všudypřítomný a všemocný, a přesto současně plný skulin a děr. Protože D.A.Z. je mikrokosmem starého „anarchistického snu“ o svobodné kultuře, nemohu uvažovat o žádné lepší taktice, s níž se lze k onomu cíli dopracovat a zároveň již tady a teď zakoušet něco z jeho výhod.

Souhrnem, realismus si nežádá jen to, že se vzdáváme očekávání „Revoluce“, ale také to, že se vzdáváme jejího chtění. „Povstání“, ano - pokud možno tak často, jak je to jen možné, a to i při riziku násilí. Křeče simulovaného Státu budou „spektakulární“, ale ve většině případů bude tou nejlepší a nejradikálnější taktikou odmítnutí účastnit se spektakulárního násilí, vytrazit se z oblastí simulace, ztratit se.

D.A.Z. je ležení guerillových ontologů: udeř a uteč. Uveďte do pohybu celý kmen, i kdyby mělo jít jen o data v Síti. D.A.Z. musí být schopen obrany; avšak jak „úder“, tak „obrana“ by se měly, pokud možno, vyhnout násilí ze strany Státu, což už není smysluplné násilí. Úder směřuje na strukturu kontroly, vlastně na ideje; obranou je „neviditelnění“ a „nezranitelnost“ - jakési „okultní umění“ v rámci bojových umění. „Nomádská válečná mašinerie“, která dobývá, aniž by ji někdo zaregistroval a přesouvá se z místa dřív, než může být zaznamenána na mapě. Totéž platí pro budoucnost - jenom autonomní může plánovat autonomii, organizovat ji, vytvářet ji. Je to svépomocná operace. Prvním krokem je něco blízkého satori - poznání, že D.A.Z. začíná prostým aktem realizace. **Mé srdce je větší osobnost než já.**

Psychotopologie každodenního života

Pro koncept Dočasné Autonorní Zóny je příznačný kritický postoj vůči revoluci a naopak hluboké porozumění pro rebelii a vzpouru. Povstání nám nabízí z hlediska psychologie osvobození daleko zajímavější možnosti než všechny úspěšné revoluce.

Druhá plodivá síla Dočasné Autonorní Zóny má svůj původ v historickém jevu, který nazývám „uzavírání map“. Poslední kus Země, do té doby nedobytý některým z národních států, byl pohlcen v roce 1899. 20. století je tím prvním, ve kterém již neexistuje to, čemu se odjakživa říkalo terra incognita (země neznámá). Nejvyšším principem světové nadvlády je národnost - nacionalita. Žádný flíček země, žádný kus skály ztracený kdesi uprostřed vod jižních moří už nemůže zůstat volný pro všechny. Stejně tak žádné opuštěné údolí, dokonce ani Měsíc. Všechno už někomu patří. Je to apoteóza teritoriálního gangsterství. Žádný čtvereční metr Země nazmar! Žádný čtvereční metr Země, který by zůstal jen tak, nezdaněný, nehlídaný policií... alespoň teoreticky.

To, čemu říkáme „mapa“, je jakési politicky abstraktní schéma souřadnic; je to gigantická hra na důvěru, kterou si Stát taktikou cukru a biče vnucoval tak dlouho, až se pro většinu z nás stalo z mapy území. Už nežijeme tam, kde původní obyvatelé téhle země - na Želvím ostrově -, ale ve Spojených státech amerických. Jenže mapa je abstrakcí, která nemůže Zemi pokrýt v měřítku 1:1. V rámci fraktálních složitostí skutečné geometrie dokáže mapa vidět jen sítě prostorových souřadnic. Skrytá a zahalená nezměrnost krajiny však uniká

jakékoli měřicí tyči. Mapa není přesná, protože nemůže být přesná.

Takže: revoluce je uzavřená, avšak autonorní zóna zůstává otevřená. Rozprostírá se metaforicky uvnitř fraktálních dimenzí, které pro kartografii nadvlády a moci zůstávají neviditelné. A právě na tomto místě bychom měli představit ideu psychotopologie (a psychotopografie) jako jakousi alternativu k psychickému imperialismu státu, který nám vnučuje své mapy. Jedině psychotopografie může vykreslit mapy reality v poměru 1:1, jediné lidská duše umožňuje v dostatečné komplexitě modelovat reálné. Žádná mapa 1:1 však nemůže dané teritorium ovládat, protože je s daným územím opravdu totožná. Takovou reálnou mapu lze použít jen k vyjádření určitých rysů skutečnosti, k vyjádření gesta směřujícího vůči nim. Pohlížíme tedy na místa a prostory (ať již geografické, sociální, kulturní či na prostory imaginace) s touhou a potenciálem umožnit v nich rozkvět autonorní zóny; zajímají nás doby, v nichž tyto prostory ještě zůstávají relativně otevřené, ať díky opominutí ze strany státu nebo protože se jim nějak podařilo uniknout pozornosti tvůrců map nebo z jakýchkoli jiných důvodů. Psychotopologie je něco jako proutkařské umění, kdy pátráte po místech potenciálních „dočasně autonorních zón“.

Uzávěra prostoru revoluce i uzávěra prostoru mapy, to jsou vlastně jediné negativní zdroje D.A.Z.; zbývá tedy říci víc o jejích pozitivních inspiracích. Samotná reakce na negativní nemůže poskytnout energii potřebnou k manifestaci D.A.Z. Vzpoura nemůže být jenom proti něčemu, ale také pro něco.

1. Mohli bychom tu hovořit o přirozené antropologii D.A.Z. Základní jednotkou konsenzuální společnosti je klasická rodinná buňka. Jinak je tomu v projektu Dočasně Autonomní Zóny. („Rodiny, vy skrblicí lásky! Jak já vás nenávídím!“ - Andre Gide) Tradiční rodina se svým přebytkem oidipovské mízérie se původně objevuje jako vynález doby kamenné, a se svou vnucenou tísní a vnucenou hierarchií je vlastně odezvou na zemědělskou revoluci. Paleolitický model není jen primárnější, je také mnohem radikálnější: jeho základem je tlupa. Typická nomádská nebo polonomádská lovecko/sběračská skupina sestává asi z 50 lidí. Uvnitř větších kmenových společenstev naplňují základní strukturu tlupy klany existující uvnitř kmene nebo jakási bratrstva podobná iniciačním nebo tajným společenstvem žen či mužů, dětským republikám a tak podobně. Jestliže se tradiční rodinná buňka (otec, matka, děti) utváří z nezbytí a nouze (a rezultuje v lakomosti), tlupa se utváří z nadbytku (a rezultuje v rozmařilosti). Rodina je uzavřená genetikou, mužským vlastnictvím ženy a dětí, nebo hierarchickou totalitou zemědělsko/průmyslové společnosti. Tlupa zůstává otevřená - samozřejmě ne pro každého, ale pro skupinu spřízněných atd. (Společnost amerických Indiánů si jistě aspekty této struktury uchovává dodnes.)

I v naší post-spektakulární společnosti plně předstírání ovšem funguje (většinou skrytě) mnoho sil, které rozkládají tradiční rodinnou buňku a pracují pro návrat tlupy. Radikálně se mění struktura práce, což má odezvu v rozbití stabilního domova i stabilní rodinné jednotky. Tlupa dnešního člověka v sobě zahrnuje přátele, naše bývalé manželky i mi-

lence, lidi, se kterými jsme se potkali při nejrůznějších příležitostech, v zaměstnáních, spřízněně duše, sítě různých speciálních zájmů atd. Tradiční rodinná buňka se stále víc proměňuje v past, v jakousi kulturní odpadní jímku, skrytou neurotickou implozi rozbitých atomů - a téměř spontánně se začíná objevovat kontra-strategie v podvědomém znovobjevování možnosti, jíž je život v archaické, ale přítom i post-industriální tlupě.

2. Představa Dočasně Autonomní Zóny jako festivalu. Stephen Pear Andrew kdysi nabídl jako předobraz anarchistické společnosti dinner party (slavnostní hostinu, večírek, mejdan), kde se autoritativní struktura ztrácí v družné veselosti atmosféry oslav. Je na místě připomenout si zde Fourniera a jeho ideu smyslů jakožto základu sociálnosti - jeho praxi dotyku, jeho gastrosofii (moudrost jídla), jeho chvalozpěvy na opomíjené implikace čichu a chuti. Dávnověké ideje jubilejí a saturnálií mají svůj původ v intuici, která nám říká, že jisté události leží mimo dosah profánního času, mimo území, kam sahá měřicí tyč státu a historie. Tyto svátky doslova okupovaly veškeré trhliny v historickém kalendáři - byly to intervaly oslav vložených do toku všedního života. Ve středověku skoro třetina roku patřila svátkům, dnům volna. Je možné, že nepokoje namířené proti reformě kalendáře měly co do činění spíše s jedenácti náhle ztracenými dny než s pocitem, že imperiální spiknutí se snažilo tyto průrvy v kalendáři, ve kterých se svoboda lidí akumulovala nejvíc, ucpat - provést jakési coup d'état, zmapovat prostor roku, zmocnit se času samého, aby proměnilo dosud organický kosmos ve vesmír ovládaný mechanismem hodin. Znamenalo to smrt festivalu.

Účastníci každé rebelie či vzpoury si museli nevyhnutelně všimnout jejího slavnostního aspektu, stavu rozjařenosti, který lze pociťovat i uprostřed ozbrojených potyček, nebezpečí a rizika. Povstání se svým způsobem podobá saturnáliím, které nevázanost vyprostila z jejich kalendářního sevržení a nyní mají svobodu začít kdykoli a kdekoli. I když je vzpoura nezávislá na čase a místě, neztrácí čich pro nazrálost situací a je spřízněná s geniem loci; psychotopologická věda je indikátorem energetických proudů a míst koncentrace sil (abychom použili okultní metafory), které každou „dočasnou autonomní zónu“ časo-prostorově lokalizují nebo aspoň pomáhají definovat její vztah k danému místu a chvíli.

Média nás vyzývají, uživejte života - oslavujte, při všem falešném ztotožnění podívané a zboží, při všech dobře známých ne-událostech pouhého předstírání. Odpovědí na tuto obscénnost může být spektrum nejružnějších způsobů odmítnutí (jak je ve svých kronikách zaznamenali situacionisté, John Zerzan, Bob Black atd.), na druhé straně pak východisko festivalové kultury, našeho vlastního volného času, vytrženého z rukou jeho manažerů. Bojuj za právo na mejdan! - ve skutečnosti nejde o parodii radikálního střetu, ale o jeho nový projev odpovídající této době, která nám jako způsob vzájemné komunikace a dotyku, způsob jak být u toho, nabízí televizi a telefony.

Pearl Andrews měl pravdu: mejdan s hostinou („dinner party“) je semenem nové společnosti, formulací se ve skořápce té staré. Kmenová shromáždění ve stylu 60. let, lesní konklávy ekologických sabotérů, idylický Beltaine novopohanů, anarchis-

tické konference, kontaktní okruhy gayů... nájemnické mejdany v Harlemu 20. let, noční kluby, bankety, libertariánské pikniky starých dob - měli bychom si uvědomit, že tu vlastně jde o osvobozené zóny nebo alespoň o potenciál dočasných autonomních zón. Ať již jsou otevřené jen pro pár nejbližších přátel, jako večírky nebo mejdany, anebo pro tisíce oslavujících, jako v případě různých Be-in, party vždycky zůstává otevřená, protože ji nikdo nenařizuje a neřídí; party si lze naplánovat, ale dokud se neodehrává jaksi sama od sebe, je to nezdar. Prvek spontaneity je v jejím případě naprosto zásadní.

Esencí takové party je skupina lidí, která tváří v tvář synergizuje svou snahu realizovat společné touhy, ať již jde o dobré jídlo, náladu plnou rozjařenosti, tanec, konverzaci nebo umění života; možná také o erotické potěšení, vytvoření společného uměleckého díla nebo o dosažení prostého přenosu blaha z jednoho na druhého - zkrátka unie egoistů (jak to nazval Stirner) ve své nejprostší podobě - nebo slovy Kropotkinovými: základní biologický pud vzájemné podpory. (Zde bychom mohli připomenout i Batailleovu ekonomii excesu a jeho teorii kulturního potlachu.)

3. Pro utváření reality Dočasné Autonomní Zóny je vitální silou i koncept psychického nomádství (anebo, jak tomu žertem říkáme, nezakořeněného kosmopolitismu). O aspektech tohoto fenoménu již diskutovali Deleuze a Guattari v knize Nomadology and the War Machine, Lyotard v díle Driftworks a nejružnější autoři v antologii nakladatelství Semiotext/e: Oasis. My ovšem spíše než termíny, jako je

-----
městské nomádství, nomádologie, přesuny atd., používáme výrazu psychické nomádství, a to proto, abychom všechny tyto koncepty seskupili do jediného nevázaného komplexu, který bychom měli ve světle přípravy Dočasné Autonomní Zóny zkoumat.

Smrt Boha, která určitým způsobem decentralizuje celý Evropský projekt, otevřela mnohaperspektivní postideologický světonázor, schopný pohybovat se bez zakořenění ve filozofii směrem ke kmenovému mýtu, od přírodních věd směrem k taoismu - umožňuje vůbec poprvé vidět jakoby očima nějakého zlatého hmyzu, kdy nám každá faseta jeho složeného oka poskytuje obraz úplně odlišného světa.

Této vize však bylo dosaženo za cenu zabydlenosti v epoše, kde rychlost a zbožní fetišismus vytvořily tyranskou a falešnou jednotu, jež má tendenci stírat veškerou kulturní různorodost a individualitu, takže každé místo se zdá stejně dobré jako jiné. Tento paradox tvoří jakési nové cikány, psychické cestovatele poháněné touhou nebo zvědavostí, poutníky s velmi slabou loajalitou (ve skutečnosti bez jakékoli oddanosti Evropskému projektu, který pro ně ztratil veškerý šarm a vitalitu), nespjaté s žádným konkrétním časem ani prostorem, kteří hledají jinakost, různost a dobrodružství... Tento popis se dobře hodí nejenom na beztrždní umělce a intelektuály, ale také na migrující pracující, uprchlíky, bezdomovce, turisty, tuláky nebo kulturu mobilních domovů (obyvatele obytných přívěsů) - dokonce i na lidi cestující prostřednictvím počítačové sítě, aniž by opustili byt (nebo lidi, kteří toho nacestovali spoustu - ovšem na palubě Concordu); a konečně, patří sem

-----
každý - my všichni, kteří žijeme pro své automobily, své víkendy, televize, kina, telefony, zaměstnání, změny životního stylu, náboženství, diety atd. atd.

Psychické nomádství jakožto taktika, kterou Deleuze a Guattari metaforicky nazývají „válečný stroj“, posouvá paradox od pasivního k aktivnímu, možná dokonce násilnému způsobu života. Poslední agonie „Boha“ se všemi bengálskými ohni kolem jeho smrtelné postele trvá už tak dlouho - například v podobě kapitalismu, fašismu a komunismu -, že je stále dost možností tvořivé destrukce praktikované bakuninovskými post-nietzscheovskými komandy nebo apači (doslovně: „nepřáteli“) starého Konsenzu. Tito nomádi praktikující razii jako nějakí korzáři nebo viry v systému, mají potřebu Dočasné Autonomní Zóny, touhu po táborech černých stanů rozprostřených pod hvězdami pouště, po interzónách, po skrytých, ale opevněných kouscích džungle a pustiny, po oblastech zakázaného vstupu, po černých trzích a undergroundových bazarech.

Tito nomádi určují směry svých tras podle podivných hvězd, které klidně mohou být zářivými shluky dat v kyberprostoru anebo možná halucinacemi. Položte si na zem mapu krajiny; přes ni položte mapu politických změn; přes ni mapu Sítě, speciálně mapu kontra-Sítě s jejím důrazem na utajovaný informační proud a logistiku - a nakonec, přes tohle všechno, položte mapu tvořivé imaginace, estetiky, hodnot v měřítku 1:1. **Při jízdě na eskalátoru mi vždy madlo ujíždí s rukou rychleji.** Výsledná síť souřadnic je pak ožívována neočekávanými viry náhle vzkypěvší energie, přivaly svět-

la, tajnými podzemními tunely, nejrůznějšími pře-
kvapeními.

Zmizet v divočině („Odešli jsme do Croatanu“)

Hovoříme tu o projektu Dočasně Autonomní Zóny. Ale to neznamena, že bychom měli nějakou touhu předem všechno vydefinovat nebo vyrábět nějaká dogmata o tom, jak je třeba D.A.Z. - společenství ontologické anarchie - vybudovat. Jestli bude nějak vznikat, jestli vzniká už nyní, pak naprosto spontánním způsobem. Užitečnější a zajímavější než nějaké spekulace o budoucnosti by mohl být pohled na existenci některých „dočasných autonomních zón“ v minulosti nebo současnosti. Evokací několika takových prototypů si můžeme udělat představu o možném rozsahu a rámci celého komplexu a snad při tom zahlédnout původní archetyp. Než bychom se zde pouštěli do nějakých encyklopedických přehledů, zvolíme si techniku tříštivé střely a výsledkem může být mozaika záblesků. A začít bychom mohli třeba v 16. a 17. století, v době osidlování Nového světa.

„Otevření nového světa“ bylo od samého počátku považováno za okultní operaci. Mág John Dee, duchovní rádce královny Alžběty I., přišel s konceptem „magického impéria“ a celou svou generaci, jak se zdá, infikoval „magickým imperialismem“. Byli jím uhranuti Halkyut i Raleigh, přičemž Raleigh využil svá spojení na tzv. Školu noci - tajný spolek pokročilých myslitelů, aristokratů a zasloučenců - aby záležitosti objevů, kolonizace a mapování „nového“ světa maximálně podnítil. I Shakespearovo drama Bouře se dá považovat za propagandistické dílo této nové ideologie a kolonie v Roanoke, prv-

ní místo anglických usedlíků v Novém světě, měla být ukázkovým experimentem této nové ideologie. Alchymický pohled na Nový svět souvisí s představou toho, čemu alchymisté říkají materia prima (prvotní hmota), „přírodní stav“, nevinnost a všemožnost („Virgin-ia“) - s představou jakéhosi chaosu, nehotovosti či neúplnosti, které adept alchymie transmutuje ve „zlato“, přičemž běží o proměnu jak ve směru duchovní dokonalosti, tak ve směru materiální hojnosti.

Avšak tato alchymická vize je také zčásti formována skutečnou fascinací tímto nehotovým a chaotickým, cítí k němu plíživou sympatii, je prodchnuta touhou po jeho tvaru bez formy a formě bez tvaru, pro něž si zvolila symbol indiána: „člověka“ v přírodním stadiu, dosud nezkorumpovaného žádnou „nadvládou“. Divoch, Kaliban, je tu jako nějaký virus ukryt přímo v samém soustrojí okultního imperialismu; prales / zvířata / lidé - všichni jsou od počátku vybaveni magickou mocí okraje, všeho opovrhovaného a vyvrženého. **Do dveří, které se otevírají táhnutím, často tlačím a tahám za ty, do kterých se má tlačit.** Divý muž Kaliban je ošklivý, špinavý, je zosobněním nebezpečné Přírody, zosobněním „vyjící divočiny“ - na druhé straně je Kaliban také ušlechtilý a nespoutaný, je zosobněním „rajské přírody“. Tento rozpor v evropském vědomí časově předchází známou dichotomii romantického a klasicistního pojmání světa. Tento rozpor má své kořeny v renesanční vyšší magii a objev Ameriky (Eldorado, Země plná zlata, Fontána mládí atd.) ho jen krystalizoval. Jako takový se musel projevit i v aktuálních schématech kolonizace Nového světa.

Na základní škole nás učili, že pokus s prvními anglickými usedlíky v Roanoke selhal; vypráví se, že tito první kolonisté záhadně zmizeli. Prostě se „vypařili“ a jediné, co po nich zůstalo, byla kryptická zpráva: „Odešli jsme do Croatanu“. Pozdější zprávy o setkání se „šedookými indiány“ v okolí se podařilo vyvrátit jako legendu. Co se však v Roanoke odehrálo ve skutečnosti? Učebnicové texty naznačují, že „divoši zmasakrovali bezbranné usedlíky“. Avšak onen záhadný „Croatan“, to nebylo žádné Eldorado; byl to prostě název sousedního kmene, spřátelených indiánů. Je očividné, že osadníci se prostě přesunuli z pobřeží hlouběji do Great Dismal Swamp (Velkého temného močálu) a zdejší Indiáni je přijali do svého kmene. Indiáni se šedýma očima byli skuteční - ostatně, jsou tam stále, a pořád se nazývají Croatany.

A tak se stalo, že hned první kolonie usedlíků v Novém světě se rozhodla, když měla na vybranou, že se vzdá kontraktu s Prosperem (ať už jím byl Dee, Raleigh nebo Impérium), a přeběhla prostě s Kalibanem mezi divochy. Odtrhli se od Impéria, od civilizace. Stali se „indiány“, „domorodci“. Tváří v tvář příšernostem odchytu otroků pro londýnské plutokraty a intelektuály si raději vybrali chaos, divočinu.

Tam, kde předtím byl na mapách jen Želví ostrov, se z moře vynořila Amerika, ale „odchod do Croatanu“ zůstal vtělen do její kolektivní duše. Na opačné straně (civilizační) hranice stále ještě triumfoval přirozený stav (tj. žádný Stát) - a ve vědomí usedlíků se stále skrývala možnost pokusné vzdát se církve, dřiny na farmách, gramotnosti

i daní - veškeré zátěže civilizace - a tím či oním způsobem „odejít do Croatanu“, do divočiny. Když pak byla v Anglii zrazena revoluce, nejprve Cromwellem a pak restaurací režimu, do Nového světa (který se teď pro mnohé stal vězením, pro jiné místem exilu) prchaly nebo byly transportovány celé vlny protestantských radikálů. Antinomiáni, familiáni, quakeři, levelleři, diggeři a ranteri, ti všichni teď byli uvedeni do okultního stínu divočiny a spěchali do jejího náručí. Někteří extrémisté se dokonce rozhodli úplně vzdát křesťanství a obrátili se k pohanství. Kdyby měli ve svém pokusu o sjednocení s indiánskými spojenci úspěch, výsledkem mohlo být jakési synkretické antinomiánsko-keltsko-algonquinské náboženství.

Sektáři byli schopni lépe prospívat pod nadvládou chatrnějších a zkorumpovanějších úřadů Karibiku, kde rivalské zájmy Evropanů zanechaly spoustu ostrovů zpusťovaných nebo naopak zcela netknutých. Zvláště ostrovy Barbados a Jamajka byly osídleny spoustou extrémistů, a já věřím, že vliv sekt levelleřů a ranterů byl jednou z příčin vzniku bukanýrské pirátské utopie na ostrově Tortuga. Právě ta, díky Esquemelinovi, můžeme do určité hloubky studovat jeden z prvních úspěšných pokusů o realizaci „dočasné autonomní zóny“ v Novém světě. Při úprku před takovým ubohým „dobrodiním“ imperiálních mocností, jaké přinášelo otroctví a nevolnictví, rasismus a netolerance, před mučírny rekvizice, násilným verbováním a smrtí zaživa na plantážích, přijali bukanýři indiánské způsoby, za ženy si brali Karibanky, černochoy i Španěly přijali za sobě rovné, odmítali jakoukoli národnost, volili si své kapitány demokratickým způsobem

a konvertovali k „přírodnému stavu“. Když prohlásili, že jsou „ve válce s celým světem“ a plundrovali lodi všech mocností, dělili si svůj podíl na kořisti na základě kontraktů nazývaných Články tak rovnostářsky, že každý člen dostal plný podíl a kapitán obvykle jen o půl podílu víc. Také běžné tresty jako bičování nebo výprask byly zakázány - spory se řešily jakýmsi minireferendem nebo podle zákoníku soubojů.

Je prostě špatné označovat piráty za pouhé dobrodruhy brázdící dálnice oceánů nebo dokonce za jakési před-kapitalisty, jak se o to snaží někteří dějepisci. V jistém smyslu byli „sociálními bandity“ (osvobození lodí s přepravovanými otroky bylo jejich hlavním zaměstnáním), ačkoli jejich základní komunitou nebyla tradiční společnost zemědělců a jejich utopie byly často utvářené ex nihilo in terra incognita (z ničeho a na panenské půdě) v enklávách totální svobody okupujících prázdné prostory na mapě. Po pádu Tortugy zůstal bukanýrský ideál živý ještě po celý „zlatý věk“ pirátství (cca 1660-1720) a jeho vliv se projevil například v pobřežních osadách bukanýrů na Belize. Když se pak scéna přesunula na Madagaskar - ostrov stále ještě nedotknutý imperiální mocí a ovládaný jenom volným společenstvím místních domorodých králů (náčelníků) dychtivých po spojenectví s piráty, dosáhla pirátská Utopie nejvyšší formy své realizace.

Svobodná pirátská enkláva zvaná Libertatia doufala, že dokáže přetrvat na dlouhou dobu a její legendární kapitán Mission zemřel při její obraně. Většina pirátských utopií však byla zamýšlena

jako dočasná; opravdovými „republikami“ korzárů byly ve skutečnosti jejich lodi, na kterých vládl volný režim společné dohody. **Občas, když si svlékám svetr, zelektrizuje se mi celá hlava.** Pobřežní pirátské enklávy obvykle neměly vůbec žádné zákony. Poslední klasický případ byl ostrov Nassau na Bahamách, kde piráti přebývali v řadě chatrčí a stanů na plážích a oddávali se vínu, ženám, písním (piráti byli neobyčejnými příznivci hudby a najímali si hudební skupiny na dlouhé plavby po oceánech), ale i nešťastným excesům, které ovšem přes noc zmizely, když se v zálivu objevila britská flotila. Černovous a Calio Jack Rackham a jeho houf pirátských žen se přesunuli na divočejší útesy a do vnitrozemí, zatímco ostatní pokorně přijali odpuštění a reformovali se. Bukanýrská tradice však dál přežívala jak na Madagaskaru, kde si děti pirátů s promísenou krví začaly utvářet království podle svého, i v Karibiku, kde uprchlí otroci, tak jako smíšené skupiny černých, bílých a rudých, byly schopny rozvíjet se po svém dál v horách a v divočině jako Marooni. Maroonská komunita na Jamajce si stále udržuje jistý stupeň autonomie a Marooni na Surinamu dodnes praktikují africké „pohanství“.

V průběhu 18. století i Severní Amerika vyprodukovala spoustu „izolovaných troj-rasových komunit“ (bílých, černých a rudých), které se odtrhly od Impéria. Jejich jádro zpravidla tvořili uprchlí otroci a nevolníci, „zločinci“ (tj. ti nejchudší mezi chudými), „prostitutky“ (tj. bílé ženy, které se vdaly za barevné muže) a členové různých domorodých kmenů. V některých případech šlo o kmeny Seminolů a Čerokézů, jejichž tradiční kmenová

struktura do sebe absorbovala nově příchozí; jindy vznikaly naprosto nové kmeny. Marooni z Great Dismal Swamp, kteří si vytrvale dělali svoje po celé 18. a 19. století, adoptovali uprchlíky z otroctví, fungovali jako zastávka na jakési „undergroundové železnici“ a sloužili i jako náboženské a ideologické středisko rebelujících otroků. Jejich náboženstvím bylo Hoodoo, směs afrických, domorodých indiánských a křesťanských prvků. Rampaughové ze severního New Jersey prezentují jinou romantickou a archetypální genealogii: osvobozené otroky z holandských enkláv, různé klany Delawarů a Algonquinů, již obvyklé „prostitutky“ a také „Hessiany“ (ztracené britské žoldáky, odpadlé loajalisty atd.) a místní skupiny sociálních banditů.

Já sám jsem vyrůstal na legendách o kmeni Kalliků z Pine Barrens v New Jersey (a samozřejmě i na Lovcraftovi, který byl celý život fascinován nejruznějšími izolovanými komunitami). Izolované komunity - aspoň ty, které si svoji identitu zachovaly až do 20. století - zásadově a shodně odmítají být absorbovány kulturním středním proudem nebo být zařazeny do černé subkultury, jak je rádi kategorizují moderní sociologové. V 70. letech se několik skupin - včetně Moorů a Rampaughů - dalo inspirovat renesancí uvědomění, probíhající mezi severoamerickými Indiány, a také oni se pokusili o dosažení statutu tradičního amerického indiánského kmene. Získali sice podporu domorodých indiánských aktivistů, ale oficiální statut jim byl zamítnut. Kdyby svou kauzu bývali vyhráli, mohlo by to znamenat nebezpečný precedens pro další „odpadlíky“ všeho druhu, od takových společenstev jako jsou „bílé Peyotisté“ (např. Domorodá církev

amerických Indiánů má oficiální právo používat jako svátost kaktus peyotl) a hippies až k černým nacionalistům, árijcům, anarchistům a libertariánům - každý by pak chtěl mít svou vlastní „rezervaci“ s právem autonomie. Takzvaný Evropský projekt nemůže existenci divocha (divokého člověka) uznat - zelený chaos je stále ještě příliš velkou hrozbou imperiálnímu snu o všudypřítomném řádu a pořádku.

Moorové a Rampaughové odmítali diachronické či historické vysvětlení vlastního původu a dali přednost „synchronní“ identitě založené na „mýtu“ o indiánské adopci. Nebo jinak řečeno: sami se nazvali indiány. Kdyby se kdokoli, kdo si to přeje, stal indiánem už tím, že by se za něj prohlásil, představte si, k jakému odsunu do divočiny by asi došlo! Tento starý okultní stín dosud žije ve zbytcích našich pralesů. Vzpomeňme, jak Thoreau na smrtelné posteli snil o návratu indiánů a o pralesích: o návratu potlačeného.

Moorové i Rampaughové (potomci uprchlíků tří ras) pochopitelně mají i dobré materialistické důvody uvažovat o sobě jako o indiánech - konečně, mají své indiánské předky. Jestliže však toto jejich sebeoznačení nevnímáme jen z hlediska historického, ale také z hlediska mýtické terminologie, může být naše poučení - s ohledem na naši výpravu za „dočasnou autonomní zónou“ - daleko závažnější. Uvnitř kmenových společenství existuje cosi, co antropologové nazývají „mannenbunden“: totemová společenstva oddávající se ztotožnění s Přírodou aktem převtělování, proměňování ve zvíře, stávání se totemovým zvířetem (wervolfové, jaguáří šamani, leopardí muži, kočičí čarodějky, atd.).

V kontextu celé koloniální společnosti (jak poukazuje Taussig v knize Šamanismus, kolonialismus a divoch) je moc převtělování ve zvíře nahlížena tak, jako by spočívala v domorodé kultuře jako takové. Ten nejpotlačovanější sektor společnosti paradoxně dosahuje moci prostřednictvím mýtu svého okultního poznání, jehož se kolonisté bojí, ale zároveň po něm i touží. Domorodci samozřejmě mají jisté okultní znalosti; ale v odpovědi na imperiální vnímání domorodé kultury jako určitého druhu „duchovní divokosti“, se v této roli ocitají způsobem čím dál uvědomělejším. Díky své marginalizaci pro ně tato okrajovost získává i jakousi auru magičnosti. Předtím, než přišel bílý muž, to prostě byly kmeny lidí - nyní jsou z nich „ochránci dědictví Přírody“. Konečně i sám kolonista je tímto mýtem zasažen. Kdykoli se chce nějaký Američan odtrhnout nebo se uchýlit do přírody, nevyhnutelně se stává indiánem. Radikální demokraté z Massachusetts (duchovní potomci radikálních protestantů), kteří organizovali pověstnou Čajovou party a kteří věřili doslova, že lze odstranit a zrušit vládu (celá Berkshirská oblast tehdy deklarovala, že je znovu zpátky v „přírodním stavu“!), se přestrojili za Mohawky. A tak i kolonisté, kteří se najednou, tváří v tvář své mateřské zemi, ocitli zatlačeni na okraj, přijali roli marginalizovaných domorodců a (v jistém smyslu) se snažili participovat na jejich okultní moci a mytickém vyzařování. Od „lidí z hor“ až k malým skautům proudí myriádami vláken americké historie, kultury a vědomí sen „stát se indiánem“.

Než tento subjekt „izolovaných troj-rasových skupin“ opustíme, rád bych připomněl Nietzscheho nad-

šení pro „míšení ras“. Nietzsche inspirován životním elánem a krásou hybridních kultur nenabízel míšenectví pouze jako řešení problému rasového, ale nabízel je jako princip nového lidství, osvobozeného od etnického a nacionálního šovinismu - princip, který se zdá být předzvěstí našeho pojetí „psychického nomádství“. Nietzscheho sen se nám dnes jeví stále tak vzdálený, jako se zdál v jeho době. Šovinismus je dosud u moci. Smíšené kultury nadále zůstávají ponořeny pod hladinou. Přesto autonomní zóny bukanýrů a Maroonů, Moorů, Rampaughů a Kalliků, nebo jejich příběhy, zůstávají indiciemi toho, co by Nietzsche mohl nazvat „vůle k moci jakožto zmizení“. Umění proměnit se v divochy, vůle zmizet v divočině, to je to, co bychom se měli naučit od kolonistů z Roanoke.

Hudba jako organizační princip

Teď se na chvíli podívejme na historii klasického anarchismu ve světle konceptu D.A.Z.

Před „uzavřením map“ proudil velký díl anti-autoritářské energie do „eskapistických“ komun, takových jako byly Modern Times, Fournierovo společenství a podobně. Je zajímavé, že záměrem některých opravdu nebylo, aby přetrvaly „navěky“, ale jen tak dlouho, dokud projekt svědčil o tom, že funguje. Podle socialisticko/utopických norem byly tyto experimenty „selháním“, a proto o nich víme jen málo.

Když se překročení hranice ukázalo jako nemožné, začala v Evropě éra revolučních městských komun. Komuny v Paříži, Lyonu a Marseilles nepřežily dost dlouho, aby prokázaly charakter trvalosti, a je

otázkou, zda vůbec takovou ambici měly. Z našeho úhlu pohledu nás fascinuje duch Komuny. Během těchto let i následně se anarchisté chopili praxe revolučního nomádství, hnáni od jednoho povstání k druhému, ve snaze udržet v sobě při životě intenzitu ducha, kterou prožívali v momentě znejistění, v momentě vzpoury. Ve skutečnosti jistí anarchisté stirnerovsko/nietzscheovského typu chápali tuto aktivitu jako cíl sám o sobě, způsob, jak pokaždé okupovat nějakou autonomní zónu, interzónu, otevírající se uprostřed nebo po skončení nějaké války a revoluce (viz Pynchonova „zóna“ v knize Gravity Rainbow). Prohlásili, že jestliže nějaká socialistická revoluce uspěla, právě oni musí být první, kdo se obrátí proti ní. Postrádali univerzální anarchii, kterou neměli v úmyslu nikdy ukončit. V Rusku v roce 1917 přivítali s nadšením svobodné sověty: toto byl jejich cíl. Avšak jakmile bolševici zradili revoluci, individualističtí anarchisté byli první, kteří se vrátili na válečnou stezku. Po Kronstadtu pochopitelně všichni anarchisté „Sovětský svaz“ (což je protimluv) zavrhli a pokračovali v hledání nových znejistění.

Machnova Ukrajina a anarchistické Španělsko měly přetrvat, a bez ohledu na naléhavost pokračující války do jisté míry uspěly: nikoli tím, že trvaly „dlouho“, ale byly poměrně úspěšně zorganizovány a dokázaly přetrvat, dokud nepřišla vnější agrese. Rád bych se zaměřil na jeden z experimentů, který proběhl mezi dvěma světovými válkami, na ztřeštěnou Republiku Fiume, o níž se tolik nemluví, a jejímž záměrem nebylo přetrvat na delší dobu. Gabriele D'Annunzio, dekadentní básník, umělec, hudebník, estét, ctitel žen, odvážný průkopník aero-

nautiky, černý mág, génius a také hulvát, vyšel z první světové války jako hrdina s vlastní maličkou armádou za zády a povelom: „Arditi“. Z touhy po dobrodružství se rozhodl odtrhnout město Fiume od Jugoslávie a darovat ho Itálii. Po jednom nekromantickém obřadu se svou milenkou na hřbitově v Benátkách se rozhodl Fiume dobýt. **Někdy jsem šel poprvé. Po nějakém čase jsem tudy šel znovu a přistihl se, že jsem ledabyle věnoval pohledy stejným místům jako poprvé.** A měl úspěch. Neobjevil se problém, který by stál za řeč. Itálie ovšem jeho štědrá nabídku odmítla; předseda vlády jej označil za blázna.

Rozmrzelý D'Annunzio se rozhodl vyhlásit nezávislost a zkusit, na jak dlouho ji udrží. On a jeden z jeho anarchistických přátel sepsali ústavu Republiky Fiume, která deklarovala, že ústředním principem Státu je hudba. Vlastní námořnictvo (které tvořili dezertéři a milánští anarchističtí unionisté mezi námořníky) nazvali Uscochi, podle pirátů, kteří kdysi dávno žili na zdejších pobřežních ostrovech a napadali benátské a otomanské obchodní lodi. Moderní Uscochi měli úspěch: podařilo se jim zmocnit několika bohatých italských obchodních lodí, což republice náhle dodalo budoucnosti: peníze v pokladnicích! Umělci, bohémové, dobrodruzi, anarchisté (D'Annunzio si dopisoval s Malatestou), váleční uprchlíci a utečenci bez státní příslušnosti, homosexuálové, vojáci-dandyové (jejich uniforma byla černá s pirátskou lebkou a zkříženými hnáty - později si ji přivlastnily jednotky SS) a blázniví reformátoři všech typů (včetně buddhistů, teosofů a védantistů) se začali v houfch stahovat do Fiume. Mejdán

nikdy nekončil. Každé ráno vystoupil D'Annunzio na balkon a předčítal svým republikánům poezii a manifesty; každý večer uspořádal koncert, poté ohňostroje. To byla veškerá aktivita vlády. O osmnáct měsíců později, když došlo víno a peníze a konečně se ukázala italská flotila a vypálila pár granátů na Municipal Palace, nikdo neměl energii bránit se.

D'Annunzio, tak jako mnoho italských anarchistů, přeběhl později k fašistům - ve skutečnosti svedl básníka z cesty sám Mussolini (ex-syndikalista). Když si D'Annunzio uvědomil svůj omyl, bylo příliš pozdě: byl už příliš starý a nemocný. Avšak Il Duce ho přesto nechal zabít - svrhl ho z balkonu - a udělal z něj „mučedníka“. Republika Fiume, i když postrádala serióznost svobodné Ukrajiny nebo Barcelony, nás může poučit o určitých aspektech našeho hledání. V jistém smyslu to byla poslední z pirátských utopií - jinými slovy, téměř příklad první moderní D.A.Z.

Věřím, že jestliže srovnáme Fiume s Pařížským povstáním roku 1968 (nebo s městskými nepokoji v Itálii na počátku let sedmdesátých), stejně jako s americkými kontrakulturními komunami a působením anarchistické nové levice, lze si povšimnout jistých podobností. Jmenovitě: důležitosti estetické teorie (viz třeba situacionisté) a také čehosi, co by bylo možné nazvat „pirátskou ekonomikou“, životem vysoko mimo přebytky sociální nadprodukce - dokonce i obluby barevných vojenských uniforem, dále konceptu hudby jakožto revoluční síly a inspirátora sociální změny a konečně sdílené atmosféry nestálosti, připravenosti k přesunu, ke změně struk-

tury, k relokaci, ať již směrem na jiné univerzity, vrcholky kopců, do ghatt, továren, konspiračních bytů, na opuštěné statky - nebo dokonce na jiné úrovně reality. Nikdo se tu nepokoušel vnučovat druhým další Revoluční Diktaturu, ať už ve Fiume, v Paříži nebo v Millbrook. Svět se buďto změní nebo ne. My mezitím pokračujme v pohybu a žijme co nejintenzivněji.

Mnichovský sovět (neboli Republika rad) z roku 1919 prokázal určité prvky D.A.Z., a to i když - jako většina revolucí - jím stanovené cíle nebyly právě „dočasné“. Participace Gustava Landauera jakožto ministra kultury spolu se Silviem Gesellem jakožto ministrem hospodářství a dalších antiautoritářských a extrémně libertariánských socialistů, jako byl básník a dramatik Eric MShsam a Ernst Toller a Ret Marut (spisovatel B.Traven), dodala Sovětu zvláštní anarchistickou příchuť. Landauer, který strávil léta v izolaci prací na své velké syntéze Nietzscheho, Proudhona, Kropotkina, Stirnera, Mistra Eckhardta, radikálních mystiků a romantických filosofů, věděl od začátku, že Sovět je odsouzen k záhubě; doufal jen, že bude trvat dost dlouho, aby byl pochopen. Kurt Eisner, umučený zakladatel Mnichovského sovětu, věřil naprosto vážně, že básníci a poezie mohou být základnou revoluce. Podle plánu měl na kusu Bavorska proběhnout pokus s anarcho-socialistickou komunitou a ekonomikou. Landauer vypracoval plány svobodného školského systému a lidového divadla. Podpora Sovětu se více či méně vztahovala na nejchudší vrstvy (dělnictvo) a na bohémskou čtvrt Mnichova, případně měla být poskytnuta skupinám jako byl Wandervogel (novoromantické mládežnické hnutí), židov-

ským radikálům (jako byl Buber), expresionistům a jiným okrajovým seskupením. Historikové ji odmítají jako „kavárenskou republiku“ a bagatelizují její význam ve srovnání s marxistickou a spartakovskou účastí na německých revolucích téhož období. Landauer, vymanévrovaný komunisty a nakonec zavražděný vojáky pod vlivem okultně/fašistické Společnosti Thule, by měl být vzpomínán jako světec. A přesto mají i dnešní anarchisté tendenci nerozumět mu a odsuzovat jej za to, že se „prodal“ socialistické vládě. Jestliže Mnichovský sovět trval téměř rok, mohli bychom ronit slzy nad jeho památkou - ale ještě dřív než povadly i první květy onoho jara, „geist“ a duch poezie již byly rozdrnceny a došlo k zapomnění. Představte si, jaké to musí být, když dýcháte vzduch města, ve kterém ministr kultury prohlašuje, že školní děti se budou učit nazpaměť básně Walta Whitmana. Mít tak stroj času...

Vůle k moci jakožto zmizení Záděra.

O nejrůznějších způsobech zmizení již do velké šíře diskutovali Foucault, Baudrillard a další. Já bych zde pouze rád připomněl svůj názor, že i projekt Dočasné Autonomní Zóny je v jistém smyslu taktikou zmizení. Je způsobem, jak odejít - odejít jinam tak, že sice zůstaneme, kde jsme, ale přestaneme být vidět.

Když teoretici - filozofové postmoderny - mluví o zmizení sociálna, mají tím částečně na mysli nemožnost realizovat sociální revoluci, částečně mají na mysli i konec státu - onu propastnou hlubinu moci a konec rozmluv o moci. Anarchistická otázka by v tomto případě měla znít: Proč se vůbec unavo-

vat střety s mocí, která již ztratila veškerý svůj význam a stala se pouhým předstíráním? Takové konfrontace mohou skončit jen v nebezpečných a ohavných křečích násilí všemožných rváčů s naprosto prázdnými hlavami. (Možná jde jen o hrubé americké neporozumění jemné francouzsko-německé teorii. Jestliže ano, i tak dobře; kdo kdy řekl, že k tomu, aby idea byla použitelná, je nutné porozumění?)

Rozumím tomu tak, že zmizení jakožto východisko se zdá velice logickou radikální alternativou naší doby, a vůbec ne jako nějaké neštěstí nebo smrt pro radikální projekt. Na rozdíl od morbidně nihilistické interpretace této teorie ze strany fanatiků smrti, ta má spočívat na úmyslu použít ji strategicky v neustále pokračující revoluci všedního života: v zápase, který nemůže skončit ani konečným selháním politické nebo sociální revoluce, protože konec všedního života jistě nenastane jinak, než se samotným koncem světa. A stejně tak dřív neskončí naše aspirace po Zázračnu. Jak řekl Nietzsche, kdyby svět měl skončit, logicky by to už udělal; protože skončit ještě nemá, neudělal to. A tudíž, jak pravil jeden z moudrých súfiů, bez ohledu na to, kolik sklenic zakázaného vína vypijeme, ponese si tuhle zničující žízeň s sebou až na věčnost. **Vždy, když překračují hranice, celá situace se náhle změní. Levá strana v pravou, dole v nahoře a naopak.**

Zerzan i Black si nezávisle na sobě všimli jistých, zčásti vědomých a zčásti podvědomých prvků odmítnutí (Zerzanův termín), které jsou pro radikální kulturu zmizení symptomatrické, a které dokáží ovlivnit daleko více lidí než jakákoli levičác-

ká a anarchistická idea. Tato gesta jsou namířena proti institucím a v tomto smyslu jsou negativní - každé negativní gesto však zároveň vyjadřuje jakousi pozitivní taktiku k odstranění opovrhované instituce spíše než pouhého jejího odmítnutí.

Tak například negativním gestem vůči školství je dobrovolná nevzdělanost. I když nesdílím liberální uctívání vzdělanosti ve jménu sociálního zúšlechťování člověka, nemohu zcela sdílet všechny vyděšené povzdechy pokud jde o tento fenomén. Sympatizuji s dětmi, které odmítají knihy kvůli bezcenným myšlenkám a braku, který v knihách je, a ne jen kvůli knihám samotným. Přesto existují alternativy, jak též energie a vůle ke zmizení využít pozitivně. K osvobození ze školního vězení nevede jen ulevování se ze školy a absentérství, ale také domácí studium nebo domácí vyučení se řemeslu. Jinou formou vzdělávání, která má charakter neviditelnosti, je počítačové hackerství.

Negativní gesto vůči politice na masové úrovni sestává jednoduše z odmítání voleb. Apatie (řekněme zdravá otrava z již ošumělého spektaklu) brání už více než polovině národa v účasti na volbách; takového úspěchu přece anarchismus nikdy nedocílil! A opět tu existují pozitivní paralely: networking (vytváření nezávislých sítí a struktur) jako alternativa k tradiční politice. Praktikuje se už na mnoha společenských úrovních a nehierarchické uspořádání si svou popularitu i mimo anarchistické hnutí získává jednoduše, protože funguje. (ACT UP a Earth First!, organizace ochránců zvířat a životního prostředí, to jsou jen dva příklady za všechny. Alcoholic Anonymous, svépomocná

organizace anonymních alkoholiků, je kupodivu dalším příkladem.)

Odmítání práce může mít podobu absentérství, opilosti v zaměstnání, podobu sabotáže, ale třeba i pouhé nepozornosti - zároveň však může dát vzniknout novým způsobům rebelie: větší míře sebe-zaměstnávání, participaci na černé ekonomice a na „lavoro nero“ (práci na černo), habadaře s podporou v nezaměstnanosti, konopnému farmaření a dalším kriminálními alternativám - účasti na aktivitách, jež jsou všechny víceméně neviditelné ve srovnání s takovými tradičními levičáckými konfrontačními taktikami, jako je např. generální stávka.

A odmítnutí církve? Negativní gesto v tomto případě sestává z... většinou z koukání na televizi. Ale pozitivní alternativou mohou být všechny druhy neautoritářské duchovnosti, od necírkevního křesťanství až k novopohanství. A pak je tu náboženství svobody, jak je sám rád nazývám (všechny ty malé, sebevytvářející, napůl vážné napůl veselé kultury, ovlivněné takovými myšlenkovými proudy jako je discordianismus nebo anarcho-taoismus), na něž lze narazit takřka všude v oblastech okrajové Ameriky, a které poskytuje potřebnou „čtvrtou cestu“ vedle již tradiční církve středního proudu, televizně-kazatelské bigotnosti anebo new ageovské vyčichlosti a konzumentství. Je možno říci, že odmítnutí ortodoxie spočívá v konstrukci privátních moralit v nietzscheovském smyslu: na spiritualitě svobodných duchů.

Negativním odmítnutím tradičního domova je bezdomovectví, kdy se ze všeho nejvíc počítá s jakousi for-

mou viktimizace, s odmítnutím nucené nomádologie. Avšak bezdomovectví může být v jistém smyslu dobrodružstvím nebo projevem statečnosti a ctnosti - tak se alespoň jeví širokému mezinárodnímu hnutí squatterů, moderních hobos (tuláků).

Negativním odmítnutím rodiny je samozřejmě rozvod nebo jiný symptom jejího zhroucení. Pozitivní alternativa vychází z poznání, že život může být šťastnější bez klasické rodinné buňky, a tudíž nechme rozkvést sto květů - od svobodného partnerství přes skupinové manželství až k erotickým zájmovým skupinám. Evropský projekt bojující za obranu rodiny je cesta do slepé uličky - oidipovská mizerie totiž spočívá v samém jádře nadvlády. Alternativa existují - musí však zůstat skryty, zvláště od doby, kdy v 80. letech vypukla válka proti sexu.

A co s odmítnutím umění? Negativní gesto nelze nalézt v pošetilém nihilismu umělecké stávkou nebo ve znetvoření některých známých obrazů, ale spíše v pohledu skelných očí odrážejících téměř univerzální nudu, která čpí z mnoha lidí již při pouhé zmínce o světě. Z čeho by však sestávalo pozitivní gesto? Je možné představit si estetiku, která se neangažuje, která se sama vyhýbá historii a dokonce i trhu, nebo přinejmenším má takovou tendenci? Estetiku, která chce pouhou reprezentací nahradit přítomněním? A lze dosáhnout přítomnění prostřednictvím reprezentace?

Lingvistika chaosu kráčí ve stopách přítomnosti, která se neustále vytrácí z uspořádání jazyka i systémových významů; prchává přítomnost, pomíjí-

vá a nestálá, latif (termín, který v sufijské alchymii znamená cosi velmi jemného) - onen „podivný atraktor“ (jakási neviditelná částice - bod podivné přitažlivosti) matematiků a teoretických fyziků, kolem něhož probíhá hromadění chaoticky formující nové a spontánní řády. Toto je estetika hraniční oblasti mezi chaosem a řádem, oblast okraje, oblast katastrofy, kde se zhroucení systému může rovnat osvětlení. Jazyk začíná být nahlížen jako komplexní dynamický systém, jako chaotické pole. (Příznaky podobné antilingvistiky jsou v moderní době patrné od Rimbaudova útěku do Habeše, přes Nietzscheho: Bojím se, že dokud používáme gramatiku, nezabili jsme ještě Boha, přes dadaisty, přes Burroughsovu heavymetalingvistikou metodu literárních stříhů a koláží jeho průlomu do šedého pokoje, až k Zerzanově útoku na sám jazyk jakožto prostředek reprezentace a způsob zprostředkování.)

Občas se mi v botě shrnuje ponožka pod patu.

Zmizení umělce JE v termínech situacionistů zároveň potlačením i realizací umění. Ale odkud a kam vlastně mizíme? A bude nás vůbec ještě někdy vidět nebo slyšet? Odcházíme do Croatanu, do divočiny, do neznáma, jinam. Jaký bude náš další osud? Veškeré naše umění sestává z rozloučení, z našeho sbohem historií: Odešli jsme do neznáma. Někam zmizet. Kde to však má být a co tam budeme dělat?

Za prvé: Nemluvíme tu o zmizení ze světa a o jeho budoucnosti doslovně: nejde tu o žádný únik zpátky časem někam do paleolitické původní společnosti volného času, nejde o žádnou věčnou utopii, žádnou schovávanou někde v horách, o žádný ostrov;

nejde však také o žádnou post-revoluční utopii - nejlíp by bylo už vůbec žádnou revoluci!; nejde o žádné anarchistické vesmírné stanice a neakceptujeme ani jakési filozofické baudrillardovské zmizení do ticha ironické hyperkonformity. Nejsem ve sváru s jakýmikoli Rimbaudy, kteří před uměním prchají někam do vzdálené Abyssinie, do takové, kterou jsou schopni si najít. Nemůžeme však vytvořit nějakou estetiku, byť by to byla estetika zmizení, na prostém rozhodnutí nikdy se nevrátit. Řekneme-li, že nejsme avantgarda, a že již ani žádná avantgarda neexistuje, již tím jsme za sebou zanechali svůj vzkaz: Odešli jsme do neznáma. Zmizeli jsme. Otázkou pak zůstává, jak si představovat další každodenní život v tomto zmizení? Jak si tento život jinde představovat, když nemůžeme říct, že ono neznámo existuje v čase (v nějaké době kamenné nebo v post-revoluci, že existuje v prostoru, že existuje jako nějaká utopie nebo nějaká rimbaudovská Abyssinia? Kde a kdy existuje tento svět spontánní kreativity? Jestliže existovat může, pak tedy nepochybně existuje - ale snad jenom jako druh alternativní reality, kterou jsme se dosud nenaučili vnímat.

Věřím, anebo bych alespoň rád navrhl, že čas a prostor této alternativní reality leží v postupném vývoji Dočasné Autonomní Zóny. Chtěl bych naznačit, že Dočasná Autonomní Zóna je jediný možný čas a místo, kde se umění může dít jen pro čisté potěšení z tvořivé hry, a jako aktuální příspěvek těm silám, které Dočasné Autonomní Zóně umožňují udržovat její soudržnost i její výrazový projev.

Umění se v dnešním uměleckém světě stalo zbožím; aleko hlubší se však zdá otázka re-prezentace samé, tak jako odmítnutí veškeré zprostředkovatelské funkce. V projektu Dočasné Autonomní Zóny se umění jako zboží stane jednoduše nemožným; místo toho půjde o umění jako způsob života. Překonat zprostředkovanost je sice těžší, ale odstranění všech bariér mezi umělci a spotřebiteli umění bude postupně směřovat k takové situaci a k takovému způsobu života, kde (jak to popsal A. K. Coomaraswamy) umělec není zvláštním druhem člověka, ale každý člověk je zvláštním druhem umělce.

Když to shrneme, můžeme konstatovat, že zmizení není nutně katastrofou - s výjimkou náhlé topologické změny, jak matematici označují smrt. Zdá se, že se všemi výše naznačenými pozitivními gesty souvisí spíše nejrozličnější stupně neviditelnosti než nějaká tradiční revoluční konfrontace. Nová levice ve svou skutečnou existenci neuvěřila dřív, než se uviděla ve večerních televizních zprávách. V kontrastu k tomu nová autonomie média buďto infiltrovat a podvrátit zevnitř - nebo vůbec nebude vidět, protože zmizí z očí státu. Dočasná Autonomní Zóna totiž existuje nejen mimo jakoukoli definici, mimo možnost jejího zkoumání a pojmenování jakožto aktů jejího zotročení - existuje nejen mimo možnost prozumnění ze strany systému, ale i mimo schopnost systému vidět ji. Projekt alternativní reality Dočasné Autonomní Zóny je uměním strategit se systému z očí - existovat jinde.

Krycí díry v informačním babylonu

Projekt Dočasné Autonomní Zóny jakožto radikální praktiky je možné realizovat za určitých podmínek:

1. Psychologické osvobození je nezbytností. Znamená to, že musíme uvést do reality své představy o chvílích a místech, kde svoboda není pouze možná, ale je aktuální. Musíme přesně vědět, v čem nás utlačuje systém a v čem se utlačujeme my sami. Musíme vědět, kde nás do svých pastí lapily fantazie, jejichž ideje nás utlačují. Například PRÁCE je pro většinu z nás daleko aktuálnějším zdrojem mizérie než nějaká legislativní politika. Stejně tak je pro nás daleko nebezpečnější naše odcizení než nějaké bezzubé zmírající ideologie. Jakýkoli duševní návyk na ideály - které, jak se ukazuje, ve skutečnosti nejsou než pouhými projekcemi pocitů vlastní zlosti a viktimizace - náš projekt nikdy nijak neurychlí. **Když mi přijde poštou dopis v obálce jen s mojí adresou, jsem jemně rozrušený, kdo mi to asi píše.** Projekt Dočasné Autonomní Zóny není předzvěstí nějaké sociální utopie „koláčů létajících z nebe do huby“, kdy musíme obětovat své životy, aby se děti našich dětí mohly nadechnout alespoň trochu svobodného vzduchu. Dočasná Autonomní Zóna se musí stát scénou naší aktuální autonomie, teď a tady. Je naprosto jasné, že taková autonomie může existovat jen za podmínky, že se už teď, v této chvíli, považujeme za svobodné bytosti.

2. Kontaktní pavučina kontra-sítě se musí dál rozšiřovat. V současné chvíli jde spíš o abstrakci než aktuální záležitost. Časopisy a výměna informací prostřednictvím elektronických sítí vytváří nezbytnou půdu pro Dočasnou Autonomní Zónu, ale jen menšina těchto informací má vztah ke konkrétním věcem a službám potřebným pro autonomní život. Nežijeme v kyberprostoru; snít o tom, že v něm ži-

me, znamená upadnout do kybergnóze, do falešné iluze o tělesné transcendenci. Dočasná Autonomní Zóna je hmatatelný prostor, ve kterém fyzicky budeme, nebo nejsme. Musíme tam být všemi svými smysly. Pavučina je pro nás svým způsobem jako objevení nějakých nových smyslů, musí však být napojena na ostatní smysly - ty z ní nesmí být odečteny jako v nějaké příšerné parodii na mystický trans. Bez spojující a komunikační pavučiny by úplná realizace komplexu Dočasné Autonomní Zóny nebyla možná. Pavučina však není sama o sobě cílem. Je zbraní.

Aparát kontroly - stát - musí dál pokračovat (nebo to musíme předpokládat) ve svém rozpouštění a současně upadat do strnulosti, musí dál pokračovat ve svém současném kurzu, kdy hysterickou rigidnost maskuje stále víc prázdnoty, propast noci. Jak se moc „vytrácí“, naší vlastní vůli k moci musí být zmazení.

Již jsme se dotkli otázky, zda projekt Dočasně Autonomní Zóny má či nemá být nahlížen pouze jako umělecké dílo. Jistě vás bude zajímat, zda tu nejde jen o ubohou krysí díru vykousanou v informačním babylonu, nebo spíše v bludišti tunelů, víc a víc spojených, jejímž smyslem je jenom ekonomický konec pirátského parazitismu? Odpovím vám, že raději budu svobodnou krysou ve zdi než v kleci, co je uzavřena v kleci. Zároveň bych dodal, že projekt Dočasné Autonomní Zóny tyhle kategorie transcenduje.

svět, ve kterém Dočasná Autonomní Zóna zapouští svoje kořeny, může připomínat vizi světa z fan-

taskní novely bolo' bolo od autora, který se popisuje P.M. Dočasná Autonomní Zóna je snad jakési před-bolo. Dočasná Autonomní Zóna však existuje teď a tady, a jde jí o mnohem víc než o pouhou modernost negativismu nebo odpadlictví kontra-kultury. Již jsme zmínili její sváteční charakter, aspekt nikým a ničím neovládaného momentu tranzu, byť krátkého, který si zachovává naprosto spontánní sebeorganizaci.

Osvobození se uskutečňuje v boji - to je podstata nietzscheovského putování. Je to předzvěst odklonu, dérivé v situacionistickém smyslu nebo tendence k posunu podle definice Lyotardovy. Je možno předvídat celou novou geografii, jakési nové poutní mapy, na nichž jsou svatá místa nahrazena prožitky vrcholů a zkušenostmi „dočasných autonomních zón“. Je možno hovořit o skutečné vědě psychotopografie, jež by snad mohla být i geo-autonomií nebo anarchomancií.

Projekt Dočasné Autonomní Zóny s sebou přináší jakýsi druh neochočenosti - jde o vývoj od poslušné krotkosti k divokosti, o jakýsi návrat, který však je zároveň krokem vpřed. Vyžaduje si jakousi jógu chaosu, projekt vyšší organizace (vědomí nebo prostě života), kdy surfingem na hřebenu chaotické vlny dosahujeme komplexního dynamismu. Dočasná Autonomní Zóna je uměním života v nepřetržitě vzpouře, v divoké, ale jemné rebelii - jde o to být svědce a nikoli násilník, být spíš pašerák než kravavý pirát, být raději tanečník než eschatolog.

Připusťme, že jsme v životě prožili mejdany, kde jsme během jedné jediné noci vyhlásili republiku

pokojených tužeb. Neměli bychom uznat, že politika takové jediné noci má pro nás v sobě víc reality a síly než, řekněme, celá vládní politika spojených států? Některé z mejdanů (samozřejmě máme na mysli Utopie), které jsme zmínili v této knize, trvaly někdy dva, někdy skoro tři roky. Cožpak to není něco, co stojí za to, něco, zač má cenu bojovat? Učme se neviditelnosti; studujme, jak fungují nezávislé sítě a pavučiny; praktikujme psychické nomádství a - kdo ví, čeho ještě se nám podaří dosáhnout?

Net na web (sít a pavučina)

Další faktor, podílející se na D.A.Z., je tak rozsáhlý a mnohoznačný, že si žádá samostatný oddíl.

Mluvili jsme o Netu, Síti, kterou lze definovat jako totalitu veškerých proudících informací a komunikačních přenosů. Některé z těchto přenosů jsou privilegované a přístup k nim mají jen různé elity, což Netu (dále jen Síti) dodává hierarchický aspekt. Jiné transakce jsou otevřené všem - takže Sít má také horizontální nebo ne-hierarchický aspekt. Vojenské a zpravodajské informace jsou nepřístupné, stejně jako bankovní a peněžní informace. Z valné části jsou však telefonní služby, poštovní systém, veřejné databáze atd. přístupné každému. Takto se v rámci Síti začala postupně vyvíjet jakási stínová kontra-Sít, kterou můžeme nazvat Web, Pavučina. Představme si Net jako rybářskou síť a Web jako pavučinu spletenou uvnitř Skvir a skulin Netu. Obecně budeme používat výraz Pavučina, když chceme hovořit o alternativní horizontální a otevřené struktuře informační výměny, o ne-hierarchické síti, a výraz kontra-Sít

si vyhradit k označení utajovaného a rebelského využití Pavučiny, včetně aktuálního informačního pirátství a jiných forem vysávání Sítě samé. Sít, Pavučina a kontra-Sít, to všechno jsou součástí téhož komplexu kompletní struktury - v nespočtu míst se vzájemně prolínají. Výrazy a názvy, které zde používáme, nemají definovat konkrétní oblasti uvnitř struktury, ale vyjádřit tendence.

(Odbočka: Dříve než zavrhnete Pavučinu nebo kontra-Sít kvůli jejich „parazitismu“, který nemůže nikdy být skutečnou revoluční silou, zeptejte se sami sebe, jaká „výroba“ je typická pro Věk Simulace. Co je dnešní „výrobní třída“? Možná budete donuceni připustit, že už samy tyto výrazy ztrácí svůj smysl. Tak či onak, odpovědi na podobné otázky jsou natolik složité, že D.A.Z. má sklon úplně je ignorovat a jednoduše si bere to, co může použít. „Kultura je naší přírodou“ - a my jsme zločdecké straky, lovci/sběrači putující světem Komunikační Techniky.)

Současné podoby neoficiální Sítě jsou stále ještě značně primitivní: marginální časopisecká síť, nezávislé rozhlasové vysílání, pirátské softwary, hackerství, telefonní narušitelství. Existuje určitý vliv na tisk a rádio, ale téměř žádný na další velké médium - žádné TV stanice, žádné satelity, žádná optická vlákna, žádné kabely atd. Sít se přesto prezentuje jako struktura měnících se /vyvíjejících se vztahů mezi subjekty („uživateli“) a objekty („informacemi“). Povaha těchto vztahů již byla podrobně prozkoumána od McLuhana k Viriliovovi. Popis a „dokazování“ toho, co dnes „každý ví“, by zabral spousty stran. Spíše než bych vše

čilal dokola mne zajímá, jakým způsobem se tyto rozvíjející vztahy projevují v kontextu D.A.Z.

D.A.Z. disponuje dočasnou avšak aktuální lokací v čase a dočasnou, avšak aktuální lokací v prostoru. Svou „lokaci“ musí mít i v Pavučině, ale jedná se o lokaci jiného druhu, nikoli aktuální, ale virtuální, nikoli momentální, ale instantní. Pavučina nejenže poskytuje logistickou podporu pro D.A.Z., ale také jí pomáhá na svět; vulgárně řečeno lze říci, že D.A.Z. „existuje“ v informačním prostoru stejně jako v „reálném světě“. Pavučina může směstnat velké množství času, tak jako dat, do jakéhosi nesmírně malého „prostoru“. Poznámeli jsme, že D.A.Z., díky tomu, že je dočasná, musí nutně postrádat něco z výhod svobody, kterou nabízí trvání a více či méně fixované místo. Pavučina však může za trvání a místo nabídnout určitý druh náhražky - může D.A.Z. od jejího založení zásobovat nesmírným množstvím zhuštěného času a prostoru, který byl „zušlechtěn“ do formy dat.

V tomto momentě vývoje Pavučiny, a s ohledem na naše požadavky přístupu „face-to-face“ a senzuality, ji musíme považovat primárně za podpůrný systém schopný nést informaci od jedné D.A.Z. ke druhé. Zároveň bychom měli uvažovat o obraně D.A.Z., tím, že ji učiníme „neviditelnou“ nebo jí dodáme zuby, podle potřeby a situace. Ještě více než to: jestliže D.A.Z. je nomádkým táborem, pak Pavučina pomáhá kmeni poskytovat epiku, písně, genealogie a legendy; poskytuje nám tajné karavanní stezky a nájezdnické trasy, které utváří linie proudění kmenové ekonomiky; dokonce obsahuje něco

z cest, které budou následovat, něco ze snů, které budeme požívat jako znaky a předzvěsti.

Existence Pavučiny nezávisí na žádné computerové technologii. Slovo z úst, pošta, síť okrajových časopisů a podobně, to vše již stačí ke konstrukci fungující informační sítě. Klíčem není typ nebo úroveň techniky (o niž jde), ale otevřenost a horizontálnost komunikační struktury. Nicméně, celý koncept Sítě implikuje použití počítačů. V představitosti SciFi je Sít' uzpůsobena pro podmínky Kyberprostoru (jako v Tronu nebo Neuromancerovi) a pseudo-telepatii „virtuální reality“. Jako fanoušek kyberpunku si nemohu odpustit představu, že „reality hacking“ hraje hlavní roli při tvorbě Dočasných Autonomních Zón. Jako Gibson a Sterling i já předpokládám, že oficiální Sít' nikdy nebude mít úspěch při sestřelení Pavučiny nebo kontra-Sítě - že datové pirátství, neautorizovaná vysílání a volný tok informací nelze nikdy zmrazit. **Občas, když čtu knihu, myslím na něco úplně jiného, ale mechanismus čtení běží bez mé kontroly.** (Ve skutečnosti, jak tomu rozumím já, teorie chaosu předjímá, že jakýkoli univerzální kontrolní systém je nemožný.)

I když ponecháme stranou veškeré spekulace o budoucnosti, musíme čelit velmi vážné otázce týkající se Pavučiny a techniky, kterou používá. D.A.Z. se snaží vyhnout zprostředkování, touží zakoušet vlastní existenci jako bezprostřední. Samou podstatou věci je „rameno na rameni“ jak říkají sufiové, být „tváří v tvář“. Samou podstatou Pavučiny je ovšem zprostředkování. Stroje jsou našimi vyslanci - tělo je irelevantní, lze je využít pou-

jako terminal se všemi zlověstnými konotacemi, které tento výraz má.

D.A.Z. může snad nejlépe najít vlastní prostor ve svou zdánlivě protichůdných přístupech vůči Hi-Tech a její apoteóze Sítě: 1/ který bychom mohli nazvat Neo-Paleolitická Post-Situacionistická ultrazelená pozice, která sama sebe interpretuje jako strojoborecký argument namířený proti metodě zprostředkování a proti Sítí; a 2/ kyberpunkově utopistický, futuro-libertariánský, reality-hackerský přístup těch, kteří v Sítí vidí evoluční krok vpřed, a kteří se domnívají, že jakékoli možné nezdravé efekty zprostředkování lze překonat - přinejmenším jakmile se nám podaří osvobodit výrobní prostředky.

D.A.Z. souhlasí s hackery, protože si přeje začít existovat zčásti i skrze Sít', dokonce i prostřednictvím Pavučiny. Ale také souhlasí se zelenými, protože si uchovává intenzivní uvědomění sebe jako těla a cítí jen odpor k CyberGnosi, pokusu transcendovat tělo díky instantnosti a simulaci. D.A.Z. má sklon nazírat dichotomií Techniky/antiTechniky jako zavádějící. Takovými je většina dichotomií, v nichž se zjevné protiklady ukazují být falzifikacemi nebo dokonce halucinacemi způsobenými sémantikou. Toto je způsob jak říci, že D.A.Z. si přeje žít v tomto světě, nikoli v představách - v ideji - jiného světa, jakéhosi vizionářského světa zrozeného z falešné unifikace (buďto všechno zelené, nebo všechno ze železa), což může vést jen k „vysněnému světu“ podobnému tomu, co vyjádřila Lenka, „Džem včera nebo džem zítra, ale nikdy džem dnes“.

D.A.Z. je „utopická“ v tom smyslu, že si představuje intenzifikaci každodenního života, nebo jak by řekli surrealisté, prostoupení života Zázračnem. Nemůže však být utopická v aktuálním významu slova, tj. nikde, neboli v Místě bez místa. D.A.Z. někde je. Nachází se na průsečíku mnoha sil, jako nějaký pohanský silový bod na křižovatce záhadných leylinů, patrný zasvěcenci ve zdánlivě nespojitých kouscích terénu, krajiny, vzdušných prouděch, vodě, zvířatech. Nyní však nejsou všechny linie vyryty jen v čase a prostoru. Některé z nich existují jen „uvnitř“ Pavučiny, a to i když se protínají se skutečnými časy a místy. Některé z linií jsou možná „neobyčejné“ v tom smyslu, že neexistuje žádná konvence pro výpočet jejich existence. **Když je mi chladno a s výdechem se uvolním, zima jakoby ze mě steče.** Tyto linie lze lépe studovat ve světle vědy chaosu než sociologie, statistiky, ekonomiky atd. Struktury sil, které D.A.Z. uvádí na scénu mají něco společného s chaotickými „podivnými atraktory“, které existují, tak říkajíc, mezi dimenzemi.

D.A.Z. se samou svou přirozeností zmocňuje každého dostupného prostředku seberealizace - a vstoupí v život buďto v jeskyni nebo L-5 Space City - především však bude žít v jakkoli podezřelé nebo vratké formě, spontánně, bez ohledu na ideologii nebo dokonce anti-ideologii. D.A.Z. použije počítač protože počítač existuje, ale použije také síly, které nemají naprosto žádný vztah k odcizení nebo simulaci, protože jsou pro D.A.Z. zárukou jistého psychického paleolitismu, jakéhosi prapůvodního šamanského ducha, který bude „infikovat“ i Síť samotnou (což je skutečný význam kyberpunku

ak mu rozumím já). Protože D.A.Z. je jakousi intenzifikací, nadbytkem, excesem, potlachem, životem, který tráví sám sebe žitím, než aby pouze přežíval (viz fňukání otřepaných frází let osmdesátých), což nelze definovat buď pro-technicky nebo anti-technicky.

v Mandelbrotově vzorci a jeho realizaci počítačovou grafikou pozorujeme - v jakémsi fraktálním vesmíru - mapy, které jsou skryté uvnitř dalších map uvnitř dalších map atd. až na hranice spočitatelnosti. K čemu to je, taková mapa, která v určitém smyslu představuje vztah 1:1 vůči fraktální dimenzi? Co s tím počít jiného, než uctívat její psychedelickou eleganci?

Kdybychom si chtěli představit informační mapu - jakousi kartografickou projekci Sítě v její úplnosti - museli bychom do ní začlenit prvky chaosu, které se již začaly projevovat, například v operacích komplexního paralelního zpracování dat, telekomunikace, přesunech elektronických „peněz“, virech, guerillovém hackerství atd.

Každá z těchto „oblastí“ chaosu by mohla být re- prezentována topografií podobnou Mandelbrotově vzorci. Takové obrazce - jejichž části se ztrácejí v sobě samých, jež samy sebe vymazávají - představují samotné procesy, jimiž je naprosto nekontrolovatelná Síť nyní vytvářena. Jinými slovy, Mandelbrotův vzorec nebo něco podobného se může projevit jako cosi velmi užitečného pro „spiknutí“, pro naprogramování kontra-Sítě jakožto chaotického procesu, jako „kreativní evoluce“ v Prigoginově významu. Když nic jiného, Mandelbrotův

vzorec slouží jako metafora pro „mapování“ mezi hraní D.A.Z. a Síť jako zmizení informace. Každá „katastrofa“ v Síti je uzlem Pavučiny, kontra-Sítě. Síť bude zahlcena chaosem, přičemž Pavučina v ní může dobře prosperovat.

Prostřednictvím prostého datového pirátství, nebo jinak, díky mnohem komplexnějšímu rozvoji aktuálního spojení s chaosem, nalezne hacker v Pavučině, kybernet D.A.Z., způsoby jak využít výhody zmatků, krachů a poruch v Síti (způsoby jak informaci vytvořit z „entropie“). Jako brikolážista, jako ten, který vybírá odpadky z kontejnerů informačních úlomků, jako pašerák, možná dokonce jako kyber-terrorista, bude D.A.Z.-hacker pracovat pro evoluci utajovaných fraktálních spojení. Tato spojení a různé informace proudící mezi nimi budou připravovat příchod D.A.Z. - jako by člověk měl ukrást energii elektrině.

Aby Pavučina vyprodukovala situace vhodné pro D.A.Z., bude parazitovat na Síti - ale tuto strategii můžeme také pojmout jako pokus vybudovat jakési alternativní a autonomní Síť, „svobodné“, nikoli už pouze parazitické, které budou sloužit jako báze pro „novou společnost vynořující se ze skořápky staré“. Kontra-Síť a D.A.Z. lze považovat prakticky řečeno za cíle v sobě samých - teoreticky je však lze nazírat i jako formy zápasu o jinou realitu.

Přesto, co bylo řečeno, musíme i nadále připustit určité pochybnosti o počítačích, existenci dosud nezodpovězených otázek, zvláště pokud jde o osobní počítače.

příběh počítačových sítí, nezávislých rádií a různých jiných experimentů s elektro-demokracií patřil dosud z větší části do oblasti hobbyismu. Mnoho anarchistů a libertariánů má hlubokou víru v osobní počítač jakožto zbraň osvobození a sebe-osvobození - ale nedokáží prokázat žádné opravdové zisky, žádnou patrnou svobodu.

Jen málo mne zajímá hypoteticky se vynořující podnikavá třída samostatných zpracovatelů/výrobců dat/slov, kteří budou brzy schopni provozovat rozlehlý průmysl domácí práce nebo produkovat podřadnou práci pro různé korporace a byrokracie. **Často si články přečtené v novinách přepovídám do svého jazyka.** Ostatně, není třeba žádného mimosmyslového vnímání, abychom dokázali předvídat, že i tato „třída“ si rozvine svou podtřídu - určitý druh lumpen-yuppitariátu: například ženy v domácnosti, které budou svým rodinám přinášet „druhý příjem“ tím, že své domovy promění v elektro-robotárny, malé pracovní tyranie, kde „bossem“ bude práce na počítači.

Ani na mne nedělá dojem ten druh informací a služeb, které nabízí současné „radikální“ síť. Někde prý - říká se nám - existuje jakási „informační ekonomika“. Možná to tak je; avšak informace, se kterými se obchoduje na „alternativních“ BBS, jako by sestávaly jen z planého tlachání a počítačového newspeaku. Je tohle nějaká ekonomika? Není to jen zábava pro pár nadšenců? OK, osobní počítače vytvořily další „gutenbergovskou revoluci“ - OK, okrajové komunikační síť se pomalu rozvíjí - OK, nyní mohu zvládat šest telefonních hovorů najednou. Ale jaký vliv to má na můj běžný život?

Co se změnilo?

Upřímně řečeno, mám již přešel dat, která obohacují mé vjemy - díky knihám, filmům, televizi, divadlu, telefonům, americké poštovní službě, změněným stavům vědomí, atd. Potřebuji opravdu osobní počítač, abych nahromadil ještě víc takových informací? Nabízíte mi nějaké tajné informace? Dobrá... možná jsem v pokušení - jenže já spíš vyžaduji úžasná tajemství, ne jen nějaká tajná telefonní čísla nebo triviality o policii nebo politicích. A nejvíc chci, aby mi počítač dokázal poskytnout informace spojené se skutečným zbožím - „dobré věci pro život“, jak se říká v preambuli IWW. A tady, jelikož hackerům a BBSákům vyčítám iritující intelektuální vágnost, musím sám sestoupit z barokních oblak Teorie a Kritiky a vysvětlit, co mám „skutečným zbožím“ na mysli.

Řekněme, že z politických i osobních důvodů toužím po dobrém jídle, lepším než mi dokáže nabídnout kapitalismus - neznečištěné jídlo stále ještě požehnané pravými a přirozenými vůněmi a chutěmi. Aby se hra ještě víc zkomplikovala, představte si, že jídlo, kterého se dožadují, je vlastně ilegální - třeba syrové mléko anebo znamenité kubánské ovoce jménem mamey, jež se čerstvé nesmí dovážet do USA, protože jeho semena jsou halucinogenní (jak mi bylo řečeno). Nejsem farmář. Předpokládejme, že jsem dovozce unikátních parfémů a afrodisiak, a vyostřím hru předpokladem, že většina toho, co mám na skladě, je také ilegální. Nebo si jen přejí obchodovat s informacemi o organickém pěstování tuřínů, ale odmítám podávat zprávu o transakcích Ministerstvu financí a daňovému úřadu IRS

jak to vyžaduje zákon, věřte či nevěřte). Nebo si jen přeji setkat se s jinými lidmi z důvodu konzenzuálního, nicméně ilegálního aktu vzájemného potěšení (o to jsem se také ve skutečnosti pokusil, ale všechny hard-sex BBS byly zakázány - k čemu je underground s neschopnou security?). Krátkosti, předpokládejme, že jsem již přejezevy pouhými informacemi, duchem ve stroji. Podle vás již mohou počítače být schopny usnadnit mě touhy po jídle, drogách, sexu, daňových únicích. Takže, oč jde? (V čem je problém? Proč se to neoběje?)

D.A.Z. se děla, děje a bude dít s počítačem či bez něj. Ale aby D.A.Z. dosáhla svého plného potenciálu, musí se stát méně věcí spontánního hoření a více věcí „ostrovů v Síti“. Síť, nebo spíš kontra-Síť, si žádá příslib integrálního aspektu D.A.Z., dodatek, který bude násobit její potenciál, jakýsi „kvantový skok“ (zvláštní, jak tento výraz začal znamenat velký nárůst v komplexitě významu). D.A.Z. musí nyní existovat v rámci světa čistého prostoru, smyslového světa. Sotva ostřehnutelná, dokonce prchavá D.A.Z. musí kombinovat informaci a touhu, aby naplnila své dohodrozdružství (riskantní podnik, „happening“), aby sama sebe naplnila v mezích svého předurčení, aby naturovala sama sebe svým vlastním stáváním se.

Možná, že má učení nového-paleolitismu pravdu, když tvrdí, že všechny formy odcizení a zprostředkovnosti musí být zničeny nebo opuštěny dříve než se nám podaří uskutečnit naše cíle - nebo je možné, že opravdová anarchie bude realizována jen ve vnějším prostoru, jak tvrdí někteří futuro-

libertariáni. Avšak D.A.Z. se příliš nezabývá tím, co „bylo“ nebo „bude“. D.A.Z. zajímají konkrétní výsledky, úspěšné nájezdy na konsenzuální realitu, průlomy do mnohem intezivnějšího a mnohem vydatnějšího života. Jestliže počítač nelze v tomto projektu použít, pak bude muset být překonán. Má intuice mi však říká, že kontra-Sít již začíná existovat, a možná, že již funguje - neumím to však dokázat. Svou teorii Dočasné Autonomní Zóny jsem založil z velké části právě na této intuici. Pavučina samozřejmě zahrnuje i ne-komputerizované sítě vzájemné komunikace a výměny, takové jako samizdat, černý trh, atd. - avšak rozvinutý potenciál ne-hierarchického informačního tvoření sítí logicky vede k počítači, jakožto nástroji osvobození par excellence. Nyní se jen těším, až mi hackeři dokáží, že mám pravdu, že má intuice nelže.

Proti multikulturalismu

Nechť rozkvetou tisíce květů (Mao) **Když krájím cizinci, vnímám, že ji se mnou právě nyní krájí nepočet lidí v celém vesmíru.**

USA se vždycky považovaly za „tavicí kotel“. Kanada se oproti tomu označuje za „mozaiku“, což zčásti vysvětluje, proč Kanaďané trpí setrvalou krizí identity. Co znamená být „Kanaďan“ v porovnání s tím, když je člověk Quebečan, Kelt nebo Indián?

V 50. letech byly Spojené státy k takovému bolesťem hlavy ještě imunní. Všechny kultury se měly postupně „rozpustit“ a fúzovat v hlavním proudu americké mentality. Nicméně, tato „konsenzuální“ kultura byla v podstatě bývalou anglickou koloniální kulturou s amnézií a omšelou patinou hraničnického pokřiku.

Přistěhovalecké kultury, které se dokázaly ubránit roztavení, byly považovány za abnormální; Irové se například jeví jako nepoddajní divoši, a to do nedávna. Samozřejmě bylo těžké říci, zda určité kultury zůstaly „mimo“ díky vlastnímu přání nebo protože byly vyloučeny na okraj. V 60. letech byli Černoši identifikováni jako nespravedlivě vyloučená kultura, a byly učiněny kroky k jejich integraci. Hlavní proud je měl absorbovat. Indiáni (domorodí Američané) zůstali „mimo“ ze zákona, který je definuje spíše podle krve než podle kultury, a jejich „segregaci“ podporuje systémem rezervací.

Od konce 70. let a počátku 80. let začalo být abnormální, že „tavicí kotel“ nefunguje. Testovacím

-----
pokusem byla černá kultura. Ukázalo se, že ji není možné absorbovat. „Konsenzus“ se ocitl v nebezpečí. Pravice se svými schizofrenickými přístupy vůči rase a kultuře znejistěla. Byl předložen nový „liberální“ konsenzus. Dostal název multikulturalismus.

Aby nebylo mýlky: multikulturalismus je strategie vymyšlená, aby spasila „Ameriku“ jakožto ideu, a jako systém sociální kontroly. Každé z mnoha kultur, která vytváří národ, je nyní umožněno, aby si uchovala menší míru sebe-identity a pár simulaker autonomie. Školní učebnice nyní tuto strategii reflektují tím způsobem, že ilustrace z 50. let, na nichž jsou šťastní historičtí běloši, se retušují tak, aby se na nich objevilo i pár černochoů, Asijců a dokonce Indiánů. Na úrovni univerzit se objevují oddělení pro multikulturalismus. S každou menšinou se nyní musí zacházet tak, aby se v jejím curriculum neztrácela „důstojnost“. Konzervativci vypouští smrad: otřepané, ale kánonizované fráze západní kultury jsou v nebezpečí! Naše děti budou nuceny studovat historii černochoů!? Tento povyk na pravici propůjčuje multikulturalismu auru „radikální“ spravedlnosti a politické korektnosti, a levice se hrne kupředu, aby nové „spravedlivé“ paradigma bránila. Podle teorie bude ve středu obnovena rovnováha a konsensus prý bude znovu fungovat. Problém je v tom, že teorie sama nepřichází zprava ani zleva, dokonce ani ze středu. Vychází shora. Je to teorie nadvlády.

Staré učebnice líčily všechny etnické/kulturní zvláštnosti jako poskvrnu, jíž se lze zbavit (očistit se) jen ve velkém „tavicím kotli“ konfor-

-----

-----
mity, přetavením na Normu. Norma sama zformovala hegemonický partikularismus, který učebnice onosily a sedřely natolik, že se stal průhledným. Musely - já s tím souhlasím. Nyní tu máme pár učebnic, ve kterých se připouští, že například na Kolumbovi lze najít různá pro a proti, nebo že Afričané nemají morální odpovědnost za to, že byli otroky. To je krok kupředu - souhlasím. Přesto, i nadále mne zajímá, kdo přesně nám dává dovolení mít takovéto názory - a proč?

Předně, zdá se samozřejmé, že každá z „mnoha“ specifických kultur je poměřována nebo asimilována mainstreamem „univerzální“ kultury. Jediný rozdíl je, že mainstream si očividně cení trochu „diversity“, a dovolí si trochu přípustné nostalgie po barvitých etnických obyčejích. V samém středu diskurzu (který sám sebe definuje jako „multikulturní“), však přetrvává „curriculum pevného jádra“, tvořené starým Euro-racionalistickým axiomem, vědeckým triumfalismem a teologií vládnoucí třídy.

Tento mainstream konstituuje Civilizaci, a jen na periferii této centrality si kultury mohou najít své místo. Cokoli, čím tyto kultury disponují, a co lze použít pro Civilizaci, bude samozřejmě s vděčností akceptováno. Každá malá starobylá místní kultura může nabídnout něco, nač může být „hrdá“. Muzeologická vášeň oživuje Střed; každý sbírá malé etnické zvláštnosti; každý je turistou; každý si přivlastňuje.

Multikulturní konverzace jakožto totalistický monolog může probíhat takto: Ano, vaše řemeslné výrobky se budou v mém pokoji vyjímat dobře a pomo-

-----

hou zakrýt fakt, že můj dům byl navržen strojem - a možná pro stroj. Ano, váš obřad potní chýše mi nabídl příjemnou víkendovou „zkušenost“. Sakra, nejsme nakonec Pány Vesmíru? Proč bychom se měli vybavovat tímhle neslaným nemastným starým Anglo-americkým nábytkem, když si můžeme místo toho vzít váš? Nejste vděční? A už žádný Imperiální kolonialismus: platíme za to, co si bereme - a dokonce i za to, co ničíme! Platíme, platíme, platíme. Koneckonců, jsou to jen peníze.

Takto nazíraný multikulturalismus má nabídnout univerzalismus i partikularismus zároveň - ve svém efektu, totalitu. Každá totalita implikuje totalitarismus, avšak vtomto případě Celek nastavuje přátelskou tvář, velký tematický park, kde lze každý „specifický případ“ reprodukovat donekonečna. **Někdy, když mluvím před lidmi, vidím se z pozice „mimo“, jak mluvím.** Multikulturalismus je „Spektáklem“ komunikativnosti - žoviálnost je tu převedena do formy zboží a dále prodávána těm, kteří o ní snili. V tomto smyslu se multikulturalismus objevuje jako nezbytná ideologická reflexe Globálního Trhu nebo „Nového Světového Řádu“, „jediný“ svět hodně pozdního kapitalismu a „konce dějin“.

„Konec dějin“ je samozřejmě kódem pro „konec Sociálního“. Multikulturalismus je dekorací pro konec Sociálního, metaforickou představou kompletní atomizace „konzumenta“. A co bude konzument konzumovat? Představy kultury.

Za druhé, multikulturalismus není jen falešnou totalitou nebo unifikací, ale také falešnou sepa-

rací. „Minoritám“ se nakonec řekne, že žádné společné cíle nebo hodnoty je nemohou sjednotit, samozřejmě s výjimkou cílů a hodnot konsenzu. Černoši už mají svou černou kulturu a už se po nich nežádá, aby se asimilovali. Dokud bude černá kultura mlčky přijímat ústřední roli konsenzu - a vlastní perifernost - bude jí umožněno prospívat. O skutečné autonomii však nemůže být řeči. Každá menšina přispívá svým dílem Centru, ale není jí dovoleno cirkulovat na periferii a užívat moci kolektivity. Na rozdíl od květiny, která své hranice otevírá včelám a vánkům a plyne ven do života, „konsensus“ veškerou energii vtahuje do sebe a absorbuje ji v uzavřeném systému rigidní kontroly procesu podobného smrti, který musí nakonec skončit ve sterilitě a hysterezi.

Pro takový život, jaký vedeme v éře totálního Globálního řádu a ve fyzickém a kulturním prostředí, které produkuje, by mělo být samozřejmé, že partikularizace může představovat formu odporu. Totalita si přivlastnila energii rezistence tím, že nabídla falešnou formu partikularismu, zbavenou veškeré kreativní moci, jako jakési komodifikované simulakrum rebelantské touhy. V tomto smyslu je multikulturalismus prvním krokem, tím druhým je „etnická čistka“. Oba kroky jsou předzvěstí zmi-
zení jakékoli specifické kultury rezistence.

Konsenzus zároveň skrytě povzbuzuje rasovou a dokonce třídní nenávisť. Při mysteriózní absenci onoho „Impéria zla“, které kdysi poskytovalo výmluvu pro každý akt násilné represe a ničení ve jménu „obranu západní civilizace“, musí dnešní Konsenzus vyhledávat nebo dokonce vytvářet „ne-

.....
přátele" uvnitř sebe. Bezpečnostní orgány se zamilovávají do násilnických nacionalistů, separatistů a šovinistů všeho druhu. V takovýchto kruzích multikulturalismus znamená: „Jen si vzájemně podřežte krky a zbavíte nás tak problémů“. Takto každý další akt vzpoury a násilné nenávisti jen zvětšuje moc „Bezpečnostního státu“. Můžeme vidět, jak Moc ztrácí s těmito „troufalými menšinami a veškerým jejich P.C. tlacháním“ trpělivost. Nabídlí jsme jim multikulturalismus a hleďme! Stále se bouří. Kriminálníci!

Levice věřila tak dlouho v „Internacionálu“ až se jí - nakonec - nepodařilo přizpůsobit situaci po pádu Železné opony a dát jasnou odpověď na „Nový globalismus“. Když padla Berlínská zeď, v momentě otevřené nové svobody, pospíšila si nová forma internacionalismu (globalizace), aby zaplnila prázdnotnou mezeru. Zatímco politici Spojených států jákali, že „Studená válka je pryč a my jsme ji vyhráli“, mezinárodní kapitál deklaroval konec veškeré ideologie. To znamená, že nejen komunismus je „mrtvý“, ale že i „demokratické republikánství“ posloužilo svému účelu a transformovalo se do prázdného idolu. Tudíž, že „vládnout“ bude jen jediná síla - racionalita peněz. Peníze, abstrahované ode vsí reálné hodnoty a nereprezentující již nic jiného než sebe samé, jsou éterizovány a nakonec zbožštěny. Peníze „odešly do nebe“ a zůstal po nich pouhopouhý život. **Pravidelně ve vzduchu cítím vůni rána, jara či prázdnin.**

V této situaci se bude bouřit jak pravice tak Levice - a v některých případech bude těžké rozpoznat rozdíl. Myriády forem partikularismu po

.....
vstanou, aby vědomě či nevědomě oponovaly falešné totalitě a ubohým odměnám multikulturního „Nového světového řádu“. Sociálně samozřejmě ještě neskončilo, tak jako neskončil sám každodenní život. Avšak Sociálně se nyní stane součástí sebe sama s buřičským potenciálem odlišnosti. Ve své nejpodvědomější a hluboce naivní formě bude tato touha po odlišnosti jednoduše opakovat starou a prázdnou rétoriku klasického nacionalismu nebo rasismu. Proto tedy „etnická očista“ od Bosny až do Kalifornie.

Proti tomuto hegemonickému partikularismu můžeme postavit mnohem uvědomělejší a sociálně spravedlivější formu anti-hegemonického partikularismu. Je obtížné představit si přesnou podobu, jakou na sebe může taková síla vzít. Určitě bude snazší identifikovat ji, jakmile se opravdu vynoří. Zářavný revival kultury amerických indiánů ukradl oheň Kolumbovským oslavám roku 1992 a vyostřil debatu o kulturní krádeži. Povstání mexických zapatistů, tato specifická ale anti-hegemonistická kauza Mayů a venkovanů z Chiapas - podle New York Times první „post-moderní rebelie“ -, konstitovala první ozbrojenou akci proti Novému globalismu. Považují to za boj o „empirické svobody“ spíše než o „ideologii“. V pozitivním smyslu lze říci, že veškeré kulturní anebo sociální formy partikularismu si zasluhují podporu, dokud zůstávají anti-hegemonistické.

V tomto kontextu dokonce můžeme objevit pro „multikulturalismus“ použití, neboť může posloužit jako médium pro propagaci subverzivních memů i rebelantské touze po radikální odlišnosti. Takovýto

subverzivní „vstup do média“ však může sloužit jen jedinému konečnému důvodu: kompletní destrukci multikulturalistického neo-imperialismu a jeho transformaci v něco jiného. Jestliže tajná agenda multikulturalismu vyžaduje univerzální separaci pod ochranou falešné úplnosti, pak radikální odpověď na multikulturalismus musí atakovat nejen jeho falešnou univerzalitu, ale také jeho odcizení, jeho falešný separatismus. Jestliže podporujeme opravdový anti-hegemonický partikularismus, musíme také podporovat druhou půli dialektiky: rozvinout síly k prostoupení všech falešných hranic, k obnově komunikativnosti a žoviálnosti napříč horizontální a nahodilou pavučinou propojení a solidarit. To by ustavilo opravdovou sílu a nahradilo prázdné simulakrum multikulturalismu. Mohlo by anti-hegemonistický partikularismus doplnit o skutečnou reciprocitu mezi lidmi a kulturami. „Ekonomika daru“ by nahradila ekonomiku směny a komodifikace. Sociálně by přineslo cirkulaci na úrovni života prožívaného díky výcviku imaginační a velkorysosti.

V tomto smyslu by odpovědí na problém „kulturní krádeže“ byl koncept „univerzálního potlachu“ dávání a sdílení. Jako pokusný případ můžeme zkoumat problém kulturního přivlastnění hodnot domorodých Američanů, indiánů. Původní identita kmenových lidí v „Novém“ světě byla kmenová, nikoli rasová. Do kmene bylo možné přijmout kohokoli, což se také stalo mnoha odpadlíkům mezi bílými a uprchlým černochům. Renesance domorodé kultury ve 20. století objevila určité obecné duchovní principy, které si přeje předávat a sdílet se všemi, a objevila i jakýsi anti-hegemonický partikularismus. Ti starší

si stěžují, že je příliš mnoho Američanů, kteří si chtějí přivlastnit nebo učinit zboží z potních chýš, slunečních tanců atd., a přitom ignorují nebo pohrdají tím, co tu bylo první: úctou k Přírodě, láskou k místu jako topokosmu, atd. Domorodá tradice není uzavřena, bez ohledu na spravedlivý hněv a zahořklost jednotlivých kmenů, avšak vyžaduje spíše reciprocitu než jednostranné vykrádání. **Při dívání se na televizi nepřemýšlím.** Ať v sobě bílí nejprve rozvinou seriózní revoluční postoj k restauraci divočiny a divokosti; pak ať si přivlastní ono nádherné alexandrovské gesto „uctívání místních duchů“.

Situacionisté si tuto strategii představovali už když poprvé použili (tolik zneužívaný) slogan: „Mysli globálně, jednej lokálně“. Naše opravdové zájmy zahrnují i globální reality, takové jako je „životní prostředí“, ale efektivní moc nemůže být nikdy globální, aniž by byla represivní. Řešení odshora-dolů jen reprodukuje stávající hierarchii a odcizení. Jen lokální akce v podmínkách „empirické svobody“ může způsobit změnu na úrovni „prožívaného života“ bez impozantních kategorií nadvlády. New-ageový Nietzsche by to mohl nazvat „vůlí po zplnomocnění“.

Básník Nathanael Mackay to nazývá mezi-kulturalismem. Tato idea vyjadřuje ne-hierarchickou, decentralizovanou pavučinu kultur, každá je singulární, nikoli však odcizená jiným kulturám. Výměna má podobu reciprocity napříč prostupnými hranicemi tohoto komplexu autonomních, avšak volně definovaných rozdílů. Dodal bych další zjemnění. Tato reciprocita bude produkovat více než pouhý součet

výměn v systému, a toto více ustaví univerzální hodnotu cirkulace mezi svobodnými kolektivy i jedinci. Odtud termín mezikulturní synergetika, který je předkládán jako náhrada za „multikulturalismus“.

Závěr

Multikulturní paradigma předpokládá falešnou úplnost, v jejímž rámci funguje sada falešných specifik. Tyto odlišnosti jsou představovány a baleny jako „možnosti životního stylu“ a „ethnicity“; jsou to však komodity, které mají ukojit touhu po skutečné odlišnosti pouhými „náznaky“ a představami důstojnosti, dokonce i „rebelie“. Oproti tomu mezi-kulturní synergismus předkládá jedinci či sdružení jedinců skutečnou autonomii, založenou na radikálním vědomí a organické identitě. V tomto smyslu může mezikulturnost oponovat „multikulturalismu“, a to díky strategii subverze anebo otevřenému útoku. **Některé barvy nesnesu mít oblečené v horní části těla.** Tak či onak, „multikulturalismus“ musí být zničen.

Hakim Bey - interview

(přepis telefonního rozhovoru Hakima Beye s Mordecaiem Wattsem - 25.června 1995)

MW: Dostal jsem právě do ruky vaše album Dočasná Autonomní Zóna - po poslechu jsem si vysnil reklamu na vyjížďku zábavním parkem, při níž jsou pasažéři unášeni rychlým sledem obrazů vypůjčených od Dalího a dalších surrealistů. **Když vykonávám malou potřebu, paradoxně těžknu, vpíjím se do země.**

Bey: Takový zábavní park opravdu existoval. A neměl se surrealisty nic společného. Jmenoval se Dreamland - Země snů a na přelomu století fungoval na Coney Islandu. Malíř Jim Koehline o tom ví víc. Nejsem si jist, zda to tenkrát mělo záměrně působit surrealisticky, ale účinek takový jistě byl. Existuje jedna kniha o starém New Yorku, speciálně o Coney Islandu, kde je možné vidět pár fotografií.

MW: Myslím, že Kim Deitch něco z toho použil v jednom svém komiksu...

Bey: To ano. Máte naprosto pravdu. On je také fanouškem těchto věcí.

MW: Jednou z hlavních myšlenek vaší knihy Dočasná Autonomní Zóna, i vašeho stejnojmenného alba je, že média koptovala imaginaci, takže dnes to vypadá, jako by už lidé žádnou vlastní představivost neměli... Imaginace je dnes něco, čím jsou lidé překrmováni, to vše v protikladu k tomu, co jim vydává příroda. Vy zmiňujete virtuální realitu ja-

kožto poslední formu zábavy, která vyžaduje minimální množství představitivosti...

Bey: Ano, zdá se mi to stále očividnější... Musím přiznat, že jsem cítil docela silný zájem, možná až příliš nadšení, když se začalo poprvé hovořit o technice VR. Četl jsem Gibsona tak jako my všichni a určitě jsem jeho dystopickému pohledu porozuměl, ale přesto, když věc začali s nadšením přijímat Timothy Leary a podobní, bylo třeba zkoumat ji i v této optimističtější rovině. Nenašel jsem však mnoho dokladů o tom, že se opravdu děje, co říká Strýček Tim. Opakuji, jakákoli technologie by mohla být demokratická, kdyby byla volně k dispozici, jestli víte co mám na mysli. Je to prostá marxistická úvaha o výrobních prostředcích. Na žádné technologii není ze samé její podstaty nic autoritářského - alespoň na první pohled - i když můžete argumentovat tím, jak technologie přetváří společnost, která již předtím přetvořila technologii v jakési zpětné vazbě, což může směřovat ke stále většímu a většímu autoritářství a nedostatku autonomie. Myslím, že něco podobného se možná děje i s komunikační technologií. Potenciál pro to, co kdysi v 50. a 60. letech lidé nazývali elektronickou demokracií, tu stále existuje jako jakási potenciální struktura a určité prvky můžete najít na Netu. Ale když mluvíte o rozvinuté technologii, která patří k virtuální realitě, mluvíte ve skutečnosti o něčem, co pro většinu lidí není dosažitelné. A myslím si, že pravděpodobně ani nebude. Těžko někdy bude k dispozici laciné zařízení pro VR, které by umožnilo dělníkovi pracujícímu v docích v Manile dostat se do kyberprostoru, ještě méně dělníkovi z doků

v Atlantě - nebo třeba mně. Takže mluvit o elektronické demokracii, když se pohybujete v kapitalistickém prostředí, které věci oceňuje vědomě na základně třídních linií... jak víte, měli bychom mít nějakou informační dálnici, ale pod kontrolou ji budou mít - podle situace - buďto demokraté nebo republikáni. Nebude tu o nic víc elektronické demokracie než je tu demokracie legislativní.

Ještě k problému vzkříšení imaginace. Řekl bych, že mé úvahy se v souvislosti s VR a tímto typem technologie v posledních letech trochu zachmuřily. Myslím, že dokonce i internet - musím říct, že jsem si na něm užil i radostné momenty, a určitě bych se od něj nechtěl odpojit - je fascinující fenomén. Prokazuje některé prvky toho, čím by mohla být autonomní, ne-hierarchická Síť v jakémsi kyberprostoru - ale jak všichni víme, je zároveň objektem útoku ze strany moci. Moc nakonec vyhraje, protože moc má moc. Patří jí všechny kilowatty, nehledě na ony „velké bataliony“, jak se vyslovil Stalin v souvislosti s papežovou mocí. Takže, pokud jde o budoucnost internetu a všech těch informačních dálnic, o kterých mluví Clinton a jeho parta, jsem trochu skeptický. Myslím, že i tihle usměvaví demokraté nebudou jednat o moc moudřeji než nějací kyber-fašisté. Ve skutečnosti je to jedna parta. Takže je stále čas na nesouhlas, prostor pro boj, nazývejte to jak chcete. Internet je zajímavou oblastí sporu. Ale 90% toho, co z internetu vychází - opravte mne, jestli se pletu, protože já si s ním zas tak moc nehraju - nemá naprosto nic společného se svobodou nebo autonomií a projekty nebo nadějemi tohoto typu, stejně jako s úsilím o skutečně ne-

hierarchickou, ne-autoritářskou skupinovou dynamiku. Většinou jde jen o tlachání - banální tlachání, které by mohlo stejně dobře proběhnout na staromódním linkovém telefonu. Vy možná nejste dost starý, abyste takové skupinové diskuze po telefonu pamatoval... Takže si nemyslím, že by tu byl až takový pokrok od dob, kdy má stará tetička Janice odposlouchávala tajně hovory cizích lidí na telefonu. Jestli má být tohle autonomie, tak už ji máme.

MW: Nyní lze provádět podobná kouzla s mobilními telefony. Takhle nějak odposlouchávali O. J. Simpsona. Zachytil jste něco z toho mediálního fiaska?

Bey: Něco jsem o tom slyšel od známých. Nemám televizi.

MW: Jste šťastný člověk.

Bey: To není štěstí, ale předvídavost.

MW: Měl jsem pocit, že tu bylo něco špatně, hlavně to, že jsem se najednou sám stal součástí toho všeho. Už jen tím, že jsem to sledoval.

Bey: Tohle přesně mi řekl přítel, který to celé sledoval. Z nějakého důvodu se na tu hru upnul - desítky let nesledoval v televizi žádný sport - a najednou tu byla tahle podivnost. Vtáhlo ho to do sebe a nedokázal se od toho odtrhnout. Pak najednou zjistil, že ani nedokáže vypnout TV.

MW: Televizní štáby v podstatě čekaly na to, kdy si O. J. Simpson hlavou prožene kulku...

Bey: Pochopitelně. Jak už před lety poukázal Jerry Mander, smrt je nejlepší TV. A to je to, nač každý televizní divák čeká. To je ten nejvíc vzrušující moment.

/Na tomto místě MW vysvětluje Hakimu Beyovi základní teorii fungování WWW.../

Bey: Ano, to je důvod proč i já používám anti-copyright na své věci. Povzbuzují lidi, aby je distribuovali, jakými prostředky mohou.

MW: A jak zacházíte s anti-copyrightem na album Dočasná Autonomní Zóna?

Bey: Je to redukováno na minimum. Bude tam vyjádření, které reprezentuje mne i vydavatele knihy, Autonomedia, že jde o anti-copyright a volná distribuce se doporučuje. Stále jednáme ve věci práv s lidmi, kteří vlastní Island/Axiom. Doufám, že se nám podaří vydat album s výzvou k volnému kopírování. Bill Laswell, se kterým jsem spolupracoval na CD, nemá námitky, ale na druhé straně je třeba ohodnotit práci dalších lidí. Snažíme se prostě zbavit všeho, co provází obvyklý copyrightový balast. Z mého pohledu je tohle všechno irelevantní i z marketingového pohledu. Lidé si céděčka kopírují stejně. Zjistili jsme, že v případě knihy anti-copyright překvapivě pomáhá prodeji. Vezmou knihu do ruky, vidí tam anti-copyright a řeknou si, „výborně, můžu ji kopírovat“. Výtisk si koupí a venku ho okopírují pro přátele. Tím pádem se kniha, nebo její část, dostane do rukou čtyřikrát a pětikrát většího počtu lidí. Všechno tohle jsem vysvětloval Laswellovi a jeho lidem, a oni to po-

chopili. Myslím, že je v tom hodně logiky Netu. Intelektuální vlastnictví, jakožto právní problém, by mohlo zmizet, kdyby se Síť chovala skutečně nehierarchickým způsobem, o němž jsme tu mluvili. Jakmile bude fungovat Síť nebo kontra-Síť tímhle způsobem, myslím, že dokáže vydělat i víc peněz.

MW: Máte nějaký nápad, jak by bylo možné nejlépe realizovat internet jako Dočasnou Autonomní Zónu?

Bey: Díky rozhovorům s lidmi, kteří mnohem víc rozumí technice a jsou aktivnější než já, musím věřit, že klíčem je šifra - neprolomitelný kód. Cypherpunkové (Pankáči šifer) jsou těmi, na něž je v tomto momentě třeba upřít pozornost. Oni jsou zároveň těmi, kdo jsou neaktivnější pokud jde o otázky svobody slova a podobně, ať legálně nebo mimo-legálně. Jestli se ukázalo, že Clipper je tváří tvář neprostupnosti stále se vzdalujícího technologického horizontu nemožný, pak bůh ví, co podniknou nyní. Předpokládám, že se pokusí technologii v domácnostech rozbít fyzicky, možná i zasáhnou konkrétní lidi, kteří jsou pro takový systém klíčoví. Jistě se brzy objeví nějaké vyhlášení války proti technologickému systému. Clipper byl vyhlášením války na Síti. Nyní mají hozené vejce zpět na své tváři, protože během deseti minut přišel nějaký hacker na to, jak Clipper vychytat a zasáhnout, což znamená, že - označme to třeba za oblast chaosu. V oblastech chaosu se odehrává buďto příšerná destrukce, choroba a smrt nebo, jestliže kráčíte správnou cestou a jestliže vaše srdce bijí do jisté míry unisono, pak se oblast chaosu může stát Dočasnou Autonomní Zónou. Řekl jsem mnohokrát, že něco jako D.A.Z. dnes existuje zatím jen

na Netu a trvám na tom. Abyste mohli disponovat autonomií, musíte disponovat tělesností. Autonomie není něco, co může existovat jen v imaginaci nebo ve světě představ. Domnívám se, že vyžaduje celistvost, kompletní bytost, a že je zakořeněna v zemi. Patří k ní fyzično, hmotnost, tělo, jestli chcete smrtelnost, to vše v kontrastu k falešné nesmrtelnosti kyberprostoru. Já však stále trvám na tom, že minimálně v rámci teorie může být síť jakýmsi doplňkem D.A.Z., mohla by být dokonce nástrojem nebo zbraní jejího budování, jestliže se na věc chcete dívat tímhle způsobem.

MW: Nedávno se objevil na síti podfuk podobný Clipperovi - cílem bylo donutit lidi, aby si uvědomili, že je dobře pochybovat o informacích, které se k nim po síti dostávají. **Občas na někoho myslím a on mi záhy zavolá.**

Bey: /směje se a hovoří sarkastickým tónem/ Jémine, dobře, díky za to! To mne nenapadlo.

MW: Spousta lidí nadšených z Netu jakožto zdroje informací se nechala nachytat. Spolkli to i s navijákem.

Bey: Teď to ovšem povede k nejrůznějším špiónským historkám. Když vypukla v Mexiku zapatistická vzpoura, byl jsem celý žhavý po informacích, protože New York Times, což byly jediné noviny, o nichž jsem věděl, že o tom vůbec podávají zprávy, evidentně lhaly. Lepší informace jsem našel na síti. Ve skutečnosti je to jediný případ, který vám mohu poskytnout, kdy se mi podařilo ze sítě dostat něco konkrétního a solidního. Samozřejmě že

-----
o pár týdnů později se všechno objevilo v nejružnějších časopisech, v undergroundovém tisku, Covert Action Review a podobně. Ale já to mohl mít na stole díky síti o pár týdnů dřív.

MW: Když už mluvíte o NY Times - co si myslíte o Lies Of Our Times?

Bey: Jo, čas od času se na to podívám. Znáám Martyho Lee docela dobře.

MW: Je to o vztahu moci a virtuální reality: David Blair upozornil, že technologie VR ve skutečnosti vznikla z vojenské technologie simulující lety.

Bey: Je to tak. Všechno vždycky vznikne z vojenské technologie. Víte, co je to Taylorismus? Je to racionalizace tovární výroby racionalizací pracovní síly za pomoci strojového času. Ten člověk, co to vynalezl, Taylor, na to přišel, když pracoval v jednom vojenském arzenálu v období po americké občanské válce. Znáte práci Manuela Delanda? War In The Age of the Intelligent Machines. Hlavní tezí, kterou se Manuel zabývá, a která je mi velmi, velmi důležitá, je, že jestliže máme výhrady vůči militarizaci vědomí, je třeba zpochybnit veškerou technologii, protože většina technologie je z tohoto úhlu pohledu podezřelá. Možná není vždycky vinna, ale podezřelá je vždycky.

MW: Rozběhli jste již Atlantean Society?

Bey: Ano, vyzkoušeli jsme to. Musím však přiznat, že jsem byl zatím trochu laxní. Očekávám, že se to brzy, s pomocí boží, rozjede naplno.

MW: Vydá výtvarník James Koehline další pokračování Mad Farmer's Jubilee Almanack?

Bey: Ano. Já pracuji hned na několika atlantovských projektech. Jeden se týká evropských konverzitů k islámu, kteří v 17. století bojovali proti pirátům v Maroku a fungovali v pirátské utopii, která trvala čtyřicet nebo padesát let... Existuje tu i jakási Irská spojka, takže existuje spojení mezi Irskem a Severní Afrikou již od 17. století. Rozpracovávám také tezi, že dávní Keltové znali určitý druh obřadu sómy, kdy používali rituální psychedelikum, a účastnili se ho příležitostně i domorodci ne-Keltové, což mohli být - jak věříme my atlantovci - titíž lidé jako Berberci a Iberové. Takže moje práce pokračuje... Ale Atlantovská společnost se ještě úplně nevyonořila ze světa neviditelnosti, což je škoda.

MW: Je možné sehnat knížku Boba Quinna Atlantean: Ireland's North African and Maritime Heritage i v Americe?

Bey: Já jsem ji tady nikdy neviděl, ale mohu vám dát adresu na vydavatele. Ostatně, existuje ještě další kniha na tohle téma, kterou byste asi měl znát. Jmenuje se The Black Celts s podtitulem An Ancient African Civilization in Ireland and Britain od Achmada Aliho a Ibrahima Aliho. Byla na ni recenze v bulletinu Londýnské psycho-geografické společnosti. Je to velmi hodnotný příspěvek k teorii Maurského impéria v Irsku.

MW: Nedávno jsem hovořil s britským hudebníkem jménem Stephen Kent, který začínal jako hráč na

-----

-----
lesní roh. Vyrostl v Africe, zranil se, když pracoval pro Cirkus Oz v Austrálii, a nyní, po patnácti letech praxe působí jako virtuos na didžeridů ve skupině jménem Trance Mission. Vyprávěl mi, že mu jedna aboriginská šamanka řekla, že didžeridů získali australští domorodci za dávných časů od tibetských lámů.

Bey: No páni...

MW: Tibeťané hrají na trubky, které používají stejné dýchací techniky...

Bey: Jo, viděl jsem je...

MW: Tenhle člověk se také velmi zajímal o atlantickou teorii, když jsem mu o ní řekl... Víte, že v Irsku kdysi našli v jedné hrobce skryš plnou dechových nástrojů z doby bronzové? Nikdo ovšem netušil, jak se na ně hrálo. Pak někoho napadlo aplikovat na ně techniku didžeridů. Nedávno vyšlo album, na kterém se hraje na tyhle prastaré nástroje - zároveň tam hrají dva muzikanti na didžeridů, jeden bílý a druhý aboriginec. Jestli se mi to podaří sehnat, pošlu vám to.

Bey: Mohu zařídít, aby se to hrálo v rádiu. To by bylo fajn. Struny původní irské harfy byly železné, a lidi očividně zmátlo, když měli rekonstruovat, jak původně vypadala. Nakonec na to přišel myslím Derek Bell z Chieftains. Anebo aspoň sám začal používat harfu se železnými strunami na některých nahrávkách. Tady ovšem šlo o dechové nástroje, že?

MW: Rohy a trouby.

Bey: Bez dírek?

MW: Předpokládám, že bez nich. - Co vaše další projekty?

Bey: Pracuji na další knize esejů, do níž bude zařazen i pamflet o „Immediatismu“ a další věci. Bude tu třikrát víc materiálu. Doufám, že to bude v tisku na podzim. Jinak, jak víte, vede Hakim Bey velmi záhadnou existenci.

MW: Jak hluboce má vaše práce kořeny v heretickém islámu?

Bey: Z mého osobního pohledu tomu tak je. Ale nikdo to tak interpretovat nemusí, jestliže nechce.

/Zde následuje diskuze o mystériích. O zatmění médií. Navazujeme debatou o irských záležitostech.../

Bey: Existuje jedna irská legenda, která říká, že získáte dar výmluvnosti, jestliže se v červnu napijete z řeky Boyne. Domnívám se, že bych tam měl jít spíš později, ale rád chodím dřív.

MW: To vypadá snadněji než se pracně věnovat Blarney Stoneově rutině.

Bey: Ta už je onošená. Ve skutečnosti se nedomnívám, že by kdy existovala nějaká skutečná irská tradice. Myslím, že si ji vymyslel jeden anglický šlechtic. Nejsem si tím jist, nikdy jsem to nestudoval. To je ovšem jedna z těch věcí, která Iry naštve, tak jako šotci z irských legend, takže od toho raději pryč...

MW: To si budu pamatovat, jestli se tam někdy do-
stanu. Když už o tom mluvíme, našel jste nějakou
podobnou víru v sobě?

Bey: Mám s Irskem velmi povrchní zkušenost, což
pravděpodobně nestačí, ale pár jedinců... Potkal
jsem pár lidí, kteří všechno tohle - skřítky, šot-
ky - brali vážně, ale myslím si, že to v Irsku
bere vážně v podstatě každý. Připomíná mi to tro-
chu Jávu, což je země, kde duchové vřdycky číha-
jí kousek pod povrchem, ale tam to je běžná sou-
část místní kultury. V Irsku to bylo jako součást
běžné, otevřené kultury potlačeno, ale myslím si,
že v psyché je to přítomno neustále. Takže pro mne
tam vyzařuje určitá nervozita a kouzlo. Může to
být ale docela subjektivní. Začnete se o tom ba-
vit s nějakým Irem a ten vám řekne, že se mýlíte.
Možná je to jen můj vlastní romantismus.

MW: Právě jsem četl ve Fortean Times, že odbor
plánování města Reykjavíku na Islandu zaměstnal
několik citlivců, kteří mají pořídit aktuální ma-
pu oblastí, kde sídlí lidové duchové.

Bey: Ano, ten článek jsem četl. Jiný článek, kte-
rý se mi tam líbil, byl o jedné irské krávi, star-
ré 50 let. Stala se z ní uctívaná ikona. A když
se vrátíte do irského folkloru, najdete tam mý-
tické krávy... Tahle kráva je samozřejmě modelem ta-
kové mýtické krávy.

MW: Jasně, Cuchullain strávil velkou spoustu času
naháněním krav.

Bey: Přesně. Existuje slavná kráva z téhle legen-
dy, na jejíž jméno si teď nevzpomenu, ale měla žít
tisíc let a být matkou každé irské krávy. Je to
samozřejmě určitá rétorická nadsázka, tak jako
případ slavné krávy Big Berthy, o níž se psalo ve
Fortean Times.

MW: Nevíte, jestli ještě žije v Irsku spisovatel
Robert Anton Wilson?

Bey: Už ne. Myslím, že se tam cítil trochu osamě-
lý nebo něco podobného... Rozhodujícím faktorem ale
byly zdravotní problémy, které tam nebylo možné
řešit. Jeho žena byla nemocná.

MW: Zpět k internetu. Nedávno se tam objevil pod-
fuk s Wilsonovým nekrologem. Co si o tom myslel?

Bey: V ten den, kdy jsem se o tom doslechl, jsem
mu zavolal a on se tomu jen smál. Už dlouho jsem ho
nezažil v tak exaltovaném stavu. Koneckonců, pře-
žil vlastní smrt... ale byl to blbý vtíp.

MW: To ano. Vyprovokoval spoustu komentářů. Když
byla ohlášena pravda, kontroverze pokračovala
dál, protože i o ní si lidé mysleli, že je to jen
podfuk... takže to došlo do absurdních extrémů.

Bey: Jasně, je třeba nechat lidi, aby si s tím
samí poradili. Věřící tomu, co slyší ve zprávách? Co
je to za idioty? Všechno je přece podezřelé. Každá
informace je potenciální dezinformací, dokonce
i když je to pravda.

MW: Chování lidí na Netu je často naprosto banální a infantilní. Zvláště v těch skupinách, které se zabývají sexem.

Bey: Jo, slyšel jsem pár absurdních příběhů, které s tím souvisí. Opravdu nevím, kam to všechno povede, jak už jsem říkal dříve. Nemám představu.

Nevím si rady s pohledem na noční hvězdné nebe.

Nechtěl bych předpovídat, že to všechno skončí v nějaké utopii nebo dystopii. Možná se z toho stane jen něco jako komplikovanější telefon a bude to běžná součást našeho života. Teplá a studená voda, telefon... Těžko říci, opravdu.

MW: Vyjádřil jste nedávno určitou nechuť ke Clintonovi. Co si myslíte o něm a jeho vládě?

Bey: Je to horší a horší, nebo ne? Nejhorší jsou ty nesmysly kolem dekriminlizace trávy, tahle stupidní fáma, kterou šíří High Times. Nesmysl o tom, že Clinton a Gore dávají přednost dekriminlizaci a že všichni kuřáci trávy by je měli volit. Hovadina!

MW: To jsem nevěděl...

Bey: Tahle fáma se roznesla mezi konopnými aktivisty. Na nějaké jejich akci se prý objevil Gore. Šlo o nějakou politickou událost, něco se projednávalo kolem stolu, Gore prý přisedl, naklonil se k nim a šeptá jim něco o tom, že má pro ně „dobrou zprávu“. A pak se zase odporoučí. High Times pak otiskl tuhle story, takže předpokládám, že všichni kuřáci šli a volili Clintona. Myslím si, že Clinton má poradce na každou zájmovou skupinu

v Americe. Jednoho dne přišel poradce, který měl pokrýt tuhle věc a řekl: „Bille, myslím si, že jsi ztratil spoustu hodnověrnosti tímhle nekuřáckým byznysem, musíš udělat něco, abys kuřáky trávy dostal zpátky. Jsou jich miliony. Někteří jsou slušní lidé, kteří chodí k volbám.“

Takže si řekli: „Dobrá, vyšleme Gora, aby oslovil zájmové skupiny, o nichž tvrdí, že je reprezentuje. Nebo jinak. Objeví se prezident, který přijde s anti-bushovskou kampaní a pak okamžitě zbombarduje Bagdád, aby ze msty inzultoval Bushe - co to má znamenat? Prostě takhle to chodí. Je to jen jeden lump za druhým. Doufám, že jsem už překonal ten bod, kdy jsem úplně ztratil sebekontrolu, tak jako během války v Zálivu. Ta mne opravdu rozhodila a nebyl jsem schopen cokoli udělat. Doufám, že jsem se z toho dostatečně poučil a že si tyhle bastardy nepřipustím k tělu. Clinton je podle mne jednoduše vějička, kterou před nás mávají CFR/Bilderberger/Rockefeller/Kissinger a tyhle typy, které pro nás organizují realitu. Na čtyři roky ho tam nainstalují, aby zchladili republikány, protože Bush se choval jako kretén, prohlašující se za 46. zednářského mesiáše. Řekli mu: „Podívej, máš čtyři roky na to, aby liberalismus zapáchal v nose národa jako hovno.“

MW: A co další kandidát?

Bey: Myslíte Ollieho Northa?

MW: Ano, obdržel nominaci na senátora ve Virginii.
Bey: Opravdu? On a extrémní pravice, to je na jedno kopyto. Je natolik extrémní, že ústřední moc -

-----
myslím Bilderbergry a podobně - s ním nepůjde. Je to už dávno, co Ollieho penzionovali a on teď přeskakuje jako nějaký pinkpongový míček mezi Liberty Lobby a bůhví čím, s cvoky. Nepředpokládám, že by měl nějakou šanci. Je to jen papírový tygr. Jen odpoutává pozornost od toho, co se opravdu děje.

MW: Když už jsme mluvili o Gorovi, nečetl jste něco od spisovatele jménem Steve Erickson?

Bey: Nevím, připomeňte mi ho nějak.

MW: Jeho poslední kniha se jmenovala Tours of the Black Clock.

Bey: Zajděte ještě dál.

MW: Rubicon Beach... Teď si vzpomínám, že nejnovější knížka se jmenuje Arc d'X a je o Thomasi Jeffersonovi. Začíná o něm a pak skáče do různých alternativních realit, je tam i o vztahu s jeho otrokyní/milenkou Sally Hemmingsovou.

Bey: O téhle knize jsem slyšel a myslím, že Rubicon Beach jsem četl, ale nedokážu si nic vybavit. Proč se na něj ptáte?

MW: Napsal věc, která se jmenuje Leap Year, což je v podstatě non-fikce, i když je tam i hodně fikce. Je to o tom, jak byl přítomen na obou hlavních politických kongresech v roce 1988. Má hodně co říct o jednom nejmenovaném senátorovi, který dost připomíná Al Gora.

Bey: Říkáte, že z toho udělal fikci?

MW: Je tam hodně reportáží o Kongresu, popisuje věci, ale zároveň ho skrz celou knihu pronásleduje duch Sally Hemmingsové - její první zjevení v jeho knihách - která hledá svého dávno ztraceného milence, Thomase Jeffersona. Hádám, že pro něj představuje metaforu pro konflikty typické pro Ameriku, střet lásky a nenávisti, otroctví a svobody atd.

Bey: Má tam nějaký zajímavý pohled na Gora?

MW: Ano, a ne příliš lichotivý... V zásadě ho popisuje jako velice ambiciózního člověka, který zoufale touží stát se prezidentem a dostat se k moci. Mezitím se ovšem Gore stal zeleným, napsal tu svou knihu...

Bey: A tudíž se sám pasoval na velkého specialistu na všechno, co souvisí se zájmy zelených, od ochránců životního prostředí až ke konopným aktivistům.

MW: Je tam jedna zajímavá scéna, kde je Erickson v baru - představuji si to jako fikci, ale nikdy nevíte - a nějaká opilá žena se tam na něj nalepí, jde za ním až do hotelového pokoje. Jednou z jejích velkých ambicí je být rockovou zpěvačkou, takže začíná kvílet nějakou písničku od Janis Joplin, zatímco on se jí snaží zbavit. Někdo zaklepe na dveře, ona se schová pod postel a je to její manžel, senátor, který ji hledá. A tahle žena, to byla Tipper... ta, která, jak možná média zapoměla, byla vedoucí silou...

Bey: Ó ano, té satanistické kapely.

MW: Přesně tak. Takže je možné, že ta scéna nebyla až takovou fikcí. Nevím. On v té knize mísí fantasy a politickou reportáž velmi šikovně.

Bey: Zní to jako zajímavý experiment.

MW: Je to mnohem zajímavější než cokoli ze zdánlivě oficiálních knih typu „Making of the President“, které vychází po volbě každého nového prezidenta.

Bey: Tohle já nečtu. Je to spíš dílo party mediálních kreténů, kteří si blahopřejí, jak blízko se dostali k moci.

/V tomto místě jsme přerušili konverzaci a rozloučili se./

-----
knihy, jména, filmy, desky, weby

Sbírám popisy v jedné větě, žitých situací, o kterých by se dalo říci, že je zažíváme - známe téměř všichni. Pokaždé, když používám lepicí pásku, nikdy nemůžu najít naposledy ustřižený konec. Do dveří, které se otevírají tahem, často tlačím a naopak, kde se má tlačit, tahám.

Popisy prosím zasílejte ve formě sms na tel: 608213690, nebo na e-mail: tomas.vanek@cbox.cz

Particip č. 39

Sbírám popisy v jedné větě, žitých situací, o kterých by se dalo říci, že je zažíváme - známe téměř všichni. Pokaždé, když používám lepicí pásku, nikdy nemůžu najít naposledy ustřižený konec. Do dveří, které se otevírají tahem, často tlačím a naopak, kde se má tlačit, tahám.

Popisy prosím zasílejte ve formě sms na tel: 608213690, nebo na e-mail: tomas.vanek@cbox.cz

Particip č. 39

Sbírám popisy v jedné větě, žitých situací, o kterých by se dalo říci, že je zažíváme - známe téměř všichni. Pokaždé, když používám lepicí pásku, nikdy nemůžu najít naposledy ustřižený konec. Do dveří, které se otevírají tahem, často tlačím a naopak, kde se má tlačit, tahám.

Popisy prosím zasílejte ve formě sms na tel: 608213690, nebo na e-mail: tomas.vanek@cbox.cz

Particip č. 39
